БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 147 (13463)
1971 оной июниин 23, среда

Сэн 2 мүнгэн

...АГААН ЭДЕЭНЭЙ ...ЭЛБЭРХЭ САГ

...и ажалай продуктнуудые, тэрэ тоодо һү ехээр абаха, гүрэндэ ху... хэрэгтэ партиин XXIV съезд ехэ анхарал табиһан байна. Мүнөө ...хаанагүй КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын ...циалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ байнхай.

...элбэгжүүлхэ талаар манай республикын колхоз, совхозууд орон ...гээгдэжэ ябана. Үнгэрһэн жэлдэ республикын ажахынуудта үнеэн ...дунда зэргээр ойроо 1683 килограмм һүн һаагдаа һэн. Бар..., Захааминай, Хэжэнгын болон бусад зарим аймагуудай ажахы...ээнһээ бүри доогуур, үнеэн бүриһөө 1050—1400 килограмм һү ...байха юм.

...гээгдэлһээ түргэнөөр гараха, үнеэдэй һү шэмэ дээшэлүүлхэ ар...жонууд ажахы, аймаг бүхэндэ бии. Энээниие манай түрүүшүүл ...үгэнэ. Нёдондо Кабанскын, Сэлэнгын, Улаан-Үдын, Прибайка...магуудай ажахынууд бүхы дээрээ үнеэн бүриһөө 2 мянган кило... дээшэ һү һаагаа бшуу.

...эдэй һү шэмэ дээшэлүүлгээр «Байкал» племхозой коллектив ...гта амжалтануудые туйлана. Тэдэнэр үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бү...681 килограмм һү һаажа, орон доторoo түрүү зэргэдэ гараһан ...үнөө жэлдэшье эндэхи малшад амжалтатайгаар ажаллана. Үн... һарын туршадашье үнеэн бүриһөө 2 мянга гаран килограмм ...данхай.

...үүшүүлэй, түрүү ажахынуудай дүй дүршэлые халан абажа, ...бан жэлдэ һү элбэгжүүлхэ гээшэ колхоз, совхоз бүхэнэй дайшал...его болоно. Тиимэһээ 9-дэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үнеэн ...1800 килограммһаа бага бэшэ һү һааха гэһэн социалис уялга ...ымнай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд абаад байна.

...н һарын дүн хараад үзэхэдэ, һүн нёдондоной энэ үеынхиһөө ...э дээгүүр, үнеэн бүриһөө 35 килограмм һүн ехээр һаагдаа гэ...и бүхыдөө 739 килограммда хүргэгдэнхэй.

... энээгээр һанаагаа амархаар бэшэ. Түрүүшүүлэй жэшээгээр зу...э ногооной үедэ һү ехээр һаажа абаха гэжэ оролдохо тон шу... талаар Сэлэнгын совхозой һаалишад, малшад урдынхидаал ад... жэшээ харуулна. Тэдэнэр зунай дүрбэ һарын туршада үнеэн ...1100 килограмм, тэрэ тоодо Вершинскэ фермынхид—1400 ки...һү һааха уялга абаад, тэрэнээ бэелүүлхын түлөө үсэд шангаар ... Мүнөө тус совхозойхид нёдондоной энэ үеынхиһөө сүүдхэдэ ...килограмм һү ехээр һаана гэхэ гү, али һү һааляа хорёод про...элүүлэнхэй.

... аргаар Сэлэнгын совхозойхид иимэ амжалта туйланаб гэхэдэ, ...һаалиингаа үнеэдые майн һүүлээр, июниин эхеэр зуһаландань ...үдэр, һүнигүй бэлшээжэ, сүүдхэдэ гурба удаа һаадаг байха юм. ...нэмэлтэ тэжээл болгоһ, буйлуулһан таряа талханай зүйл үгэдэг, ...йса хангадаг заншалтай. Бэлшээриин үедэ үнеэдэй хэдэгэнээтэ...ула совхозой ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд зохихо хэмжээ аба...а. Совхозой дирекци, партийна болон профсоюзай комитедүүд ..., мал адуулагшадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэ...тэрэнэй дүн алгадгүй согсолдог юм.

...этэй хамта һү элбэгжүүлхэ талаар дутагдалнууд олон ушарна. ...жахы бүхэндэ нэгэ адли тэжээлдэ хүртэдэг, зэргэлээ бэлшээри...к байратай фермэнүүд тад ондо ондоо дүнгүүдтэй гарадаг. Жэ...элэнгын аймагай «Эрдэм» колхозой Дэбээнэй фермын 5 һарада ...риһөө 1047 килограмм һү һаагаад байхада, тэндэхи Поворот... ...ид миил 314 килограмм гэхэ гү, али гурба дахин бага һү ...байха юм. Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой ...һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб 121 процент дүүргээд бай...эдэхи «Заречный» совхоз миил 79 процентдэ хүргэнхэй. Иимэ ...ууд аймаг, ажахы бүхэндэ дайралдана.

...һааляар гээгдэлдэ ороһон эдэ фермэнүүдэй, ажахынуудай байда...жэлээд үзэхэдэ, тэндэ ажалай эмхидхэлэй һула дээрэһээ һаа... ажалдаа гээгдэхэ, ажалһаа һамшаха, тиигэжэ үнеэдээ һайса ...эгүй, һаадаггүй ушар гарана. Мүн эдэ фермэнүүдтэ шадабаритай ...и адуулагшадай табигдаагүйһөө болоҗо, үнеэдээ хээрэ хонуул...һуез алдадаг байна. Гадна зуһаландаа тэжээл буйлуулха түхеэ... дээрэһээ тарьяа талханай зүйл малда хуурайгаар үгтэнэ бшуу. ...арта үнеэд һүниндөө бэлшээгдэнэгүй, үдэртөө гурба удаа һааг...гэхэ гү, али зарим ажахынуудта үнеэдээ үдэрынь бэлшээри ...һаахын ородо, хэдэн километр туужа зобоодог. Гадна һүнэй ...айжаруулха, тоһолигыень дээшэлүүлхэ хэмжээ абаагүйһөө нилээд ... алдагдана.

...эшэлэн олохон колхоз, совхозуудай зоотехнигүүд, хүтэлбэрилэг...и үүлтэрэй үнеэдтэй болохо хэмжээ абанагүй, үсхэбэрилгэдэ ...э малые тугал байхаһаань хойшо һайн эдеэлүүлгэ, харууһалганда ...й. Тиимэһээ тугаллаһан гунжадынь жэжэ, һү, шэмэ багатай байна. ...ндэ мүн искусственна аргаар үрэжүүлгые мууса эмхидхэһэн ...эдэ нүлөөлнэ. Тугаллаһан үнеэдые саг соонь үрэжүүлхэ, ороон...ха гэжэ фермые даагшад, зооветеринарна мэргэжэлтэд оролдоно...лхоз, совхозуудай, аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын ...эй хүтэлбэрилэгшэд энээнэй хойноһоо шанга хиналта табинагүй, ...уятэ искусственна аргаар үрэжүүлгэ гуримшуулха хэмжээ абана... ушарта олон үнеэд саг состоо тугаллангүй, һубайрна ха юм. ... зунай бэлшээриин үедэ энэ хүдэлмэри мууса эмхидхэгдэнэ

... бүхы дутагдалнуудые саг дары усадхажа, зунай бэлшээриин ...аал һаа ехэ һү һааха хэмжээнүүд ажахы, фермэ бүхэндэ абта...тай. Нэн түрүүн үнеэд үдэр, һүнигүй бэлшээгдэхэ, сүүдхэдэ гур... һаагдаха, тарьяа талханай зүйл буйлуулагдажа үгтэхэ болоно. ...лхоз, совхозуудай партийна организацинуудай зүгһөө шанга хи...эрэгтэй.

...он, һууринуудһаа холо, гадуур түхеэрэгдэһэн зуһалангуудта ...аг һаалишад, мал адуулагшадта һаадгүй хүдэлхэ арга олгохо, тэ... ажаһуудалай, культурна эоилтэнүүдые хангаха хэрэгтэ онсо ан...абигдаха зэргэтэй. Хүдөөгэй худалдаа наймаанай, медицинын, ...эрэлэй эмхи зургаанууд малтаяа зунай бэлшээридэ гараһан мал...һалха, тэдэнэрэй эрилтые хангаха гэжэ оролдохо уялгатай.

... һаалишад, мал адуулагшад! Зунай бэлшээриин элдин сагта ...оролдосотойгоор бэлшээжэ, харууһалжа, һайнаар һаажа, һү эл...хэ, еерынь унэ хямдаруулха хэрэгтэ бүхы хүсэеэ элсүүлэел.

ШЭНЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ДОРЮУН АЛХАМ

ШЭНЭ АМЖАЛТА ТУЙЛАГДАБА

Таисия Васильевна Шарапова олон жэлдэ гагнууршанаар хүдэлжэ, нилээд дүй дүршэлтэй болоһон. Тэрэ түргэнөөр, һайн шанартайгаар ажалаа бүтээжэ, олоной магтаалда хүртэдэг. Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой эрхим гагнууршадай нэгэнииинь болонхой. Хамта хүдэлдэг нүхэдынь ажалша бэрхэ басаганайнгаа амжалта үндэрөөр сэгнэжэ, Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ депутатадаар һунгаа. Энэ ехэ найдалыень үнэн сэхэ ажалаар харюулхын тула Таисия Васильевна Шарапова бүхы хүсэ шадалаа ажалдаа зорюулан, хэзээ хэзээнэйхиһээ габшагайгаар хүдэлжэ байна.

Гагнууршан Сидор Александрович Иосипов энэ түрүү гагнууршантай сут хүдэлдэг юм. Һаяшаг эдэнэр халаан соогоо 240 метрэй гагнуури хэжэ, үзэгдөөгүй рекорд туйлаба. Энэ амжалтаяа арьбадхаха гэһэн зорилготойгоор эдэнэр дундаа мүрысэн хүдэлжэ байнад.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Т. В. Шарапова, С. А. Иосипов гэгшэд ажалайнгаа һүүлээр хөөрэлдэжэ байнад.

Д. БАЛДАНОВАЙ фототекст.

ОЛООРОО ОРОЛДОНОБДИ

Юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн уряатайгаар манай Хандагайн леспромхозой модошод хүдэлжэ байна. Тиин модо бэлэдхэлэй пунктнуудай, бага комплексно бригаднуудай, автомашинын экипажнуудай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Модошод үнгэрһэн табан жэл соо 1.100 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа нэгэ һараар уридшалан дүүргээ бэлэй. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын үдэрһөө манай модошод улам габшагайгаар хүдэлжэ байна. Тиигэжэ табан һарынгаа даабариһаа гадуур аяар 5.200 кубометр модо бэлэдхэжэ, гүрэндөө тушаагаа. Хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд болон алба хаагшадай ехэ эдэбхи үүсхэл гаргажа, нэгэ һанал бодолтойгоор хүдэлһэнэй ашаар лэ энэ амжалта туйлагдаа гээшэ.

Түрэл Коммунис партиимнай XXIV съездын шиидхэбэринүүд хүн бүхэниие зоригжуулна. Ажалшадай байдал һуудалые улам һайжаруулха хэрэгтэ ямар ехэ анхарал хандуулагдана гээшэб. Хүсэ ехэтэй шэнэ түхеэрэлгэнүүдые, машина, тракторнуудые бүри олоор бүтээн гаргажа, хүндэ ажал оньһожоруулха, энээнэй ашаар ой модоной промышленностьда ажалай бүтээсые 35 процентээр дээшэлүүлхэ, мүн лэ модошодой. алба хаагшадай байдал һуудалые улам һайжаруулха гэһэн шиидхэбэри баталагдаа. Энэмнай холын хараатай зорилгонууд болоно.

Парти, правительствамнай ой модоной промышленностиин хүдэлмэришэдтэ саг үргэлжын анхарал хандуулна. Энээнэй урманда улам һайнаар хүдэлхэ гэһэн оролдолго хүдэлмэришэд гаргана. Бидэнэй һайн шанартай модо ехээр бэлэдхэхэ бүри орон доторнай шэнэ завод, фабриканууд, байрын гэрнүүд, соёл, һургуулиин байшангууд бүри олоор баригдаха болоно ха юм. Энээниие манай леспромхозой модошод һайн ойлгоно. Тиимэһээл бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэн, оньһон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглан хүдэлхэ гэжэ эрмэлзэнэ.

Байгша оной эхинһээ минии даадаг Хандагайн пунктын модошод социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Манай пунктын модошод байгша оной табан һара соо 42 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа 49 мянганда хүргэжэ шадаһан байна. Ким Николаевич Павловай даадаг бага комплексно бригадынхид бултанһаа эрхимлээ. Хорёод жэлдэ ойдо хүдэлһэн Ким Николаевич ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ мүртөө, оньһон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадана. Энээнэй ашаар халаанайнгаа даабари холо үлүүлэн дүүргэнэ. Эдэнэр табан жэлэйнгээ даабари дүрбэн жэл соо дүүргэһэн байха юм. Байгша оной табан һарын даабариһаа гадуур 1.200 кубометр модо бэлэдхэжэ, бэшэндээ түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулба. Олон жэлдэ оролдосотой һайнаар хүдэлжэ байһанайнгаа түлөө Ким Николаевич Павлов һаяшаг Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаба. Гүрэн түрынгөө үндэр хайра шагналда хүртэһэн түрүү хүдэлмэришэн һүүлэй үедэ бүри амжалтатайгаар ажаллана. Николай Степанович Рассадинай бригадынхид мүн лэ габшагай шангаар хүдэлжэ, таба һарынгаа даабари үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Эдэнэр халаанайнгаа даабари ходо 20—25 процентээр үлүүлдэг болоо. Түрүүшүүлэй хойно орохогүйн тула бэшэшье модошод габшагайгаар хүдэлнэ. Олоороо оролдожо хүдэлһэн модошод амжалта туйлаха ёһоороол туйлана.

Ойдо бэлэдхэгдэһэн модо саг болзор соонь доодо складта шэрэхын тула автомашинын экипажнууд мүн лэ ехэ эдэбхи үүсхэл гаргана. Һүүлэй үедэ автопаркдамнай хүсэ ехэтэй МАЗ-509 түхэлэй машинанууд олоор абтанхай. Жолоошоднай машинануудтаа техническэ һайн харууһа хэжэ, удаан саг соо ашаглахые эрмэлзэнэ. Жэшээлхэдэ, үнинэй жолоошод Алексей Григорьевич Красотенко, Бадма Лубсанович Марактаев гэгшэд ехэ тааража хүдэлнэд. Эдэнэр МАЗ-509 гэһэн автомашинаар үнгэрһэн табан жэл соо модо шэрэжэ, капитальна заһабаригүйгөөр 120 мянган километртэ гүйлгэһэн байха юм. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын үдэрһөө эдэ хоёр бүришье шангаар хүдэлжэ байна. Тиигэжэ байгша оной табан һара соо 3822 кубометр модо шэрэхэ даабаряа 5598 кубометртэ хүргэжэ, бүхы леспромхоз соогоо эрхимлэбэ. Тэдэнэр леспромхозой дирекциин, партийна болон профсоюзай организацинуудай зүгһөө 50 түхэригэй шан абаһан байха юм.

Михаил Иванович Кузнецов, Александр Романович Видутов гэгшэд мүн лэ машинаяа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, модо шэрэхэ халаанайнгаа даабари 18—20 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Иимэ ажалша бэрхэ түрүү хүдэлмэришэд манай Хандагайн пунктда олон.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн Москва, Ленинград хотонуудай ажалшадай гаргаһан үүсхэлые бидэнэр халуунаар дэмжэнэбди. Манай пунктын модошод жэлэйнгээ даабари байгша оной декабриин 25-да дүүргэхэ, тракторнуудаар 12.500 кубометр модо таллуулан шэрэхэ, автомашинануудаар 8.500 кубометр модо доодо складта зөөхэ, хүн бүридэ хубаахада 30 кубометрээр ехэ модо бэлэдхэдэг болохо, 3 мянган түхэригтэ шэнгэн түлишэ арьбалха гэһэн социалис уялга абаһан байнабди. Табан һарын дүн согсолон хараад үзэхэдэ, баясахаар даа. Модошоднай абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Бидэнэр табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэл байхабди. Модошоднай хэлэһэн үгэдөө хүрэдэг.

В. ДЕМИН,
Хандагайн пунктын начальник.

ЭМХИТЭЙ, ЭДЭБХИТЭЙ

Эхэ орондоо мяха ехээр үгэхэ гэһэн партиингаа XXIV съездын уряада Саянай совхозой малшад бодото ажалаараа харюусана. Илангаяа совхозой гахайшад шалгарна.

Мүнөө үедэ энэ фермэдэ 3 мянга гаран гахай харууһалагдана. Шахамалнуудые түргэнөөр таргалуулдаг дүршэлтэй А. А. Асадулин гансаараа 500—800 гахай эдеэлүүлдэг, байрыень сэбэрлэдэг байна. Шадабари ехэтэй энэ гахайшан шахамалнуудайнгаа шэгнүүр сүүдхэдэ 350—500 граммаар нэмээнэ.

Фермын хүдэлмэридэ зоотехник Р. С. Зверева горитой туһаламжа хүргэдэг. Гахайшад Ж. Жигжитов, П. Моглоев, тракторист Д-Н. Тарбаев болон бусад ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Эндэхи гахайшад дүршэлтэй бригадир Д. Х. Даданова́й хүтэлбэреэр ажаллажа, түсэб, социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байнхай. Энэ жэлэй 1-дэхи кварталда эхэ гахайнуудые үрэжүүлхэ, поршоонхо абаха, гүрэндэ мяха худалдаха даабаряа үлүүлэн дүүргээ һэн.

Б. БИРБАЕВ.

Түнхэн.

Захааминай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз 25 гектар газарта үгэрсэ тарихаар харааланхай. Овощ таригшад Хандажап Ринчинова, Гармажап Цыбикдоржиева, Дулмажап Митыпова гэгшэд жэл бүри огородой эдеэнэй баян ургаса абана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус колхозой Омойхын нугадахи үгэрсын рассада харуулагдана.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТАРЯАЛАН ДЭЭГҮҮР САМОЛЁДУУД ЭЛИНЭ

Хура бороогой тогтомсоор Хори, Ярууны, Баргажан, Бэшүүрэй, Сэлэнгэ, Хяагтын колхоз, совхозуудай нэлэнхы үргэн таряалан дээгүүр үглөөнһөө үдэшэ болотор самолёдуудай элин ниидэхэнь харагдадаг болонхой.

Мүнөө Улаан-Үдын аэропортын «АН-2» түхэлэй 18 самолёт республикынгаа олонхи аймагуудта ошоод, таряанай ургасын буртаг үбһэ сэбэрлэхэ гербицид хоро сасажа байна.

Энэ жэлдэ республикын колхоз, совхозууд авиаци хэрэглэжэ, бүхыдөө 200 мянган шахуу гектар таряанай ургасын буртаг үбһэ сэбэрлэхэ юм.

Улаан-Үдын аэропортын лётчигууд гансашье республикынгаа ажахынуудта иимэ туһаламжа үзүүлнэ бэшэ, мүн хүршэ областьнуудта ошожо, таряалангай буртаг үбһэ сэбэрлэдэг байна. Байгша ондо бүри май һарада самолёт жолоодогшод А. Б. Бухадеев, В. Н. Сотов, Ю. К. Маякин, В. В. Михайлов гэгшэдэй экипажнууд соя ургамалда агаарһаа минеральна үтэгжүүлгэ сасажа, нэмэлтэ тэжээл оруулаа. Хэдэн самолёт Эрхүүгэй областьдо ошожо, тэндэхи колхоз, совхозуудта горитой хүдэлмэри хээ һэн.

Республика соогоо эгээн түрүүлэн, Хориин аймагай Үдын, Дээдэ-Тайлсын совхозуудта летчик В. А. Михайлов хэдэн үдэр соо олохон мянган гектарта хоро сасаба. А. М. Аскаевай жолоододог самолёдой экипаж Хэжэнгын аймагай «50 лет Октября» совхоздо 2500 гектар шэниисын ургасада хоро сасажа, буртаг үбһыень сэбэрлээ.

Энээнһээ урда жэлнүүдтэ Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ, «Улаан Оронго», «Коммунизм» колхозууд тус тустаа ойроол 500 гектарта самолёдоор хоро сасадаг һэн. Харин мүнөө эдэнэр 1000—1500 гектарта авиаци хэрэглэжэ, буртаг үбһыень сэбэрлэхэнь.

Илангаяа хаа хаанагүй хура бороогой ороһоной һүүлдэ самолёт хэрэглэжэ, хоро сасаха, минеральна үтэгжүүлгэ оруулхада. таряанай ургасада алишье талаараа ашагтай байха гэжэ һанагдана.

И. ХРАПУНОВ.

...бын Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй Советскэ Союзда аяншалгын дүнгүүд

... правительствын уряалаар Ку...спубликын Гадаадын хэрэгүүдэй ... Рауль Роа Гарсия энэ оной ... 10-һаа 21 хүрэтэр Советскэ ... аяншалаа. СССР-тэ байха үедөө ...ПСС-эй ЦК-гай Генеральна сек... Л. И. Брежневтэй уулзаһан бай...эшэлэн СССР-эй Министрнүүдэй ... Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинтай ...өө. Министр Р. Роа Гарсия ...й Гадаадын хэрэгүүдэй министр ...Громыко хоёрой хоорондо уул...уд, хэлсээнүүд болоһон байна. ...а Гарсия, тэрээнтэй суг ябал...үнүүд Москваһаа гадна, Ленин...иев, Севастополь ба Ялта хүрэ...мунис байгуулалтада совет ара...аһан амжалтануудтай танилсаа. ...с Кубын түлөөлэгшэд хаа хаа...ани халуунаар угтагдаа..

...алга тухай коммюнике соо иигэ...эгдэнэ, Совет-Кубын харилсаа... хэдэн олон асуудалнуудаар, тэ... уласхоорондын шухала асуу...аар үнэн зүрхэнэй үгээ ойл...ын оршон байдалда үнгэрһэн ...ануудай, хөөрэлдөөнүүдэй үедэ ...ла һанамжануудаа һайса мэдэл...

...ксизм-ленинизмын, социалис ин...ионализмын гол ёһонуудта, тэгшэ эрхэ ба гүрэнэй бүрин эрхые хүндэлэлсэлгэдэ үндэһэлэн, СССР-эй ба Кубын Республикын хоорондохи аха дүүгэй хани барисаанай, али бүхы талын харилсаа холбооной бүхы һалбаринуудаар саашадаа амжалтатайгаар хүгжэжэ байһаниинь һаналаа ханангяар тэмдэглэгдэһэн байна.

Совет-Кубын аха дүү ёһоной бата бэхи харилсаае бэхижүүлхын тулада саашадаа бүхы хүсэлэл оролдолгоёо гаргахаар бэлэн байһанаа али али тала элирхэйлэн мэдүүлээ.

Социалис байгуулалтада Кубын Республикын гадаадын политическэ байдалые бэхижүүлгэдэ Кубын Коммунис партиин хүтэлбэреэр оронойнь ажалшадай горитой амжалта туйлаһые совет тала һайшаалтайгаар тэмдэглээ гэээд коммюнике соо тэмдэглэгдэнэ.

Эб найрамдал болон уласхоорондын аюулгүй байдал хангаха зорилгоор КПСС-эй XXIV съездын баталан абаһан программа Кубын Республикада бүгэдэ ниитын һайшаалда хүртөө, Советскэ Союзай экономическа хүсэ шадалай ургалта, эрдэм, техникын талаар тэрэнэй угаа ехэ дэбжэлтэнь империализмда эсэргүүсэн, эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даанхай байдалай түлөө арадуудай хэдэг тэмсэлдэ угаа ехэ удха шанартай гэээд Кубын тала тэмдэглэһэн байна.

Латиин Америкэдэхи байдалда хэлсээнүүдэй үеэр зохихо анхарал хандуулагдаа. Тэндэхи байдал ямар бэ гэхэдэ, империалис монополинуудай эээрхэлгэ усадхахые, политическэ, экономическа, соёлой талаар үнэхөөрөөл бэеэ даанхай байдалтай болохые энэ түбиин арадууд улам ехээр эрмэлзэдэг болонхой гэээд коммюнике соо саашадаа хэлэгдэнэ.

Индохитадай арадуудай баатарлиг тэмсэлдэ хүсэдөөр талархажа байһан тухайгаа хоёр тала мэдүүлһэн байна. Израилиин эээрхэг түримхэй ябуулганuудай хойшолонгуудые усадхахын түлөө араб арадуудай хэжэ байһан үнэн зүб тэмсэлые хүсэдөөр дэмжэжэ байһан тухайгаа хоёр тала мэдүүлээ, Европодохи аюулгүй байдалай асуудалнуудые бүтэмжэтэйгөөр шиидхэлгын ехэ удха шанартай байһые тэмдэглээ.

Кубын Гадаадын хэрэгүүдэй министр Р. Роа Гарсиягай СССР-тэ аяншалга, уулзалганууд ба хөөрэлдөөнүүд социалис Кубын ба Советскэ Союзай хоорондо аха дүүгэй хани барисаа, бүхы талын харилсаа холбоо саашадань хүгжөөхэ ба бэхижүүлхэ хэрэгтэ таатай һайн туһа нэмэри болоно гэээд хоёр тала тоолоно.

(ТАСС).

ОДО МҮШЭНҮҮД ОЙРО БОЛОЖО ХАРАГДАНА

НИИДЭЛГЫЕ ЗАЛАН ЖОЛООДОХО ЦЕНТР. (ТАСС). «Салюдай» экипаж арбан табадахи сүүдхэдээ научна вахтада таһалгаряагүйгөөр жагсана. Программаар хараалагдаһанай ёһоор, научна ба техническэ туршалганууд һүни, үдэргүй хэгдэнэ. «Орион» гэжэ обсерваториие хэрэглэн, Георгий Добровольский, Владислав Волков, Виктор Пацаев июниин 21-дэ гол түлэб астрофизическэ адаглалтануудые хээ.

Газарые 1018-дахяа тойрожо ябаһан «Салюдай» командир онгосодоо зүг шэгынь олгоо. Виктор Пацаев Могойн дүрсэтэ одо мүшэнүүдэй нэгэн руу объективые шэглүүлээ. Могойн дүрсэтэ одонуудай Дзэта гэжэ мүшэн гэрэлтэй үедэ тиимэшье ялагараар харагданагүй. Тэрэ долоон үбгэнэй юрын одон шэнгирхүү. Энэ мүшэн угаа халуун, яб ягаан туяагаараа бүмбэрсэг дэлхэйн урда талын хахадһаа эгээн лэ ялагараар харагдадаг мүшэнүүдэй нэгэн юм. «Салют» дээрэ хэгдэһэн туршалганууд Могойн дүрсэтэ одонуудай Дзэта мүшэн тушаа манай мэдэсые горитойгоор хүсэлдүүлжэ үгэхэ зэргэтэй юм.

Газарые 1019-дэхеэ лабораториин тойролго «Салюдай» ниидэлгын программаар тусгаар тэмдэглэгдэһэн байха юм. «Орионой» составта ородог астрофизическэ хоёр оньһото түхеэрэлгэ газарай атмосферын газаа тээ анха түрүүнэй нэгэн доро хүдэлһэн байна. Хоёр спектрограф нэгэ программаар хамта, мүн бэе бэеһээ дулдыдангүйгөөр хүдэлжэ шадаха байна. Тэрэнэй нэгэнииинь станциин газаа тээ, замбуулинай дайда соо, нүгөөдэнь станци дотор тодхогдонхой.

Бүмбэрсэг дэлхэйн хойто хахадһаа эгээн лэ ялагараар харагдадаг мүшэнүүдэй нэгэн Альфа Лирын хойноһоо тодхогдонхой. харагдадаг мүшэнүүдэй нэгэн Альфа Лирын хойноһоо адаглалта хэгдээ. Энэ хадаа гэрэлтүүлгынгээ хүсөөр имагтал Сириуста хүрэхэгүй байна. Энэ программа дүүргэжэ эхилхынгээ урда тээ командир ба бортинженер замаа орёогоор хубилгажа, «Салюдые» ондоо зүг тээшэ шэглүүлхэ ушартай болоһон байна.

Виктор Пацаев жолоодолгын оньһон түхеэрэлгэһээ хэдэхэн минутын турша соо Альфа Лирые «олоод», адаглалтын автомат программые хүдэлгөө. Космонавтнуудай шэлэн олоһон мүшэнүүдэй спектрофотографиие хоёр оньһон түхеэрэлгэ хахад часай турша соо буулган абаа.

Астрофизическэ бүхы аппаратура найдамтайгаар, лаадгүй наринаар хүдэлөө. Астрофизическэ орёо нарин туршалганууд амжалтатайгаар үнгэрөө. Нэгэн доро хүдэлжэ байһан астрофизическэ оньһон түхеэрэлгэнүүдые нэгэ космонавт залан хүдэлгэжэ шадаха гэжэ туршалгануудые хэхэ үедэ элирээ.

Дэлхэйе тойрон дабшадаг научна станциин ниидэлгэ үргэлжэлһөөр.

...ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛДЭ ХҮСЭЛЭЛ ОРОЛДОЛГОЁО НЭГЭДҮҮЛХЭ

...айрамдалай тала ба...ай, дайнай ветерануу...эсэргүүсэлтын тэмсэл... фашис түрмэнүүд бо...нцлагерьнуудта һууг... уласхоорондын ба ...альна бүхы организа...та Эб найрамдал хамгаалха совет комитет, Дайнай ветерануудай совет комитет хандаһан байна.

Эб найрамдалые, уласхоорондын аюулгүй байдалые бэхижүүлхын, дэлхэйн шэнэ хюдалгата дайн байлдаае зайсуулхын тулада бүхы юумэ хэхыень эб найрамдалай тала баригшадые, урдын фронтовигуудые, партизануудые, эсэргүүсэлтын тэмсэлшэдые, фашис концлагерьнууд болон түрмэнүүдтэ урдань һуугшадые, үнэн болто хүнүүдые бултыень хандалгын авторнууд уряална. Энэ хадаа фашизмтай байлдаануудай үедэ алуулагшадай, дайнһаа хохидоһон эхэнүүдэй, эрэ нүхэдөө алдаһан эхэнэрнүүдэй үншэн үхибүүдэй урда маанадай дүүргэхэ уялга мүн.

ЕХЭ ЗҮБЛӨӨН ЭХИЛБЭ

Территориальна түсэб зохёолгын, нютаг нютагай экономико хүгжөөлгын шухала асуудалнуудые хаража үзэхэ научна зүблөөн мүнөөдэр Улаан-Үдэдэ хүдэлмэрөө эхилхэнь. КПСС-эй Буряадай обком, республикын Министрнүүдэй Совет, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин промышленна үйлэдбэри эмхидхэлгын ба экономикын институт, Буряадай филиал энэ зүблөөе эмхидхэһэн байна.

Москва, Свердловск, Новосибирск, Эрхүү Алма-Ата болон бусад томо городуудһаа ерэһэн эрдэмтэд, түсэблэлгын органуудай хүдэлмэрилэгшэд тус зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадалсана. Зүблөөн 5 үдэр соо үргэлжэлхэ юм.

ҮЙЛЭДБЭРИИН, ПРОДУКЦИИН ҮНЭ СЭН

Һүүлэй арбаад жэлэй туршада манай аймагай ажахынуудта хүдөө ажахын продуктнуудые абалгаар горитой хубилалта туйлагдаа гэжэ шэгшэ. 1959 — 1961 онуудта олон һалбаритай жэжэ колхозуудай орондо 4 томо совхоз байгуулагдаа һэн. Тэрэ үедэ совхоз бүхэн үхэр, мори, хонин, гахай үсхэбэрилдэг, тахяа, зугы барилдаг, заа зуулан овощ, жэмэс ургуулдаг байһан юм.

Совхозуудаа байтагай, тэрэнэй отделенинүүд элдэб олон һалбаритай. Үйлэдбэриин жэжэхэн бүлэгүүдтэй байдаг бэлэй. Иимэ байдалда ажал эхэтэй худэлмэри оньһожоруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэнь бэрхэтэй байһаниинь мэдээжэ.

Тиимэһээ КПСС-эй ЦК-гай февралиин (1964 он) Пленумэй шиидхэбэри бэелүүлэн, аймагайнгаа ажахынуудые тусхай шэглэлтэй болгохо хэмжээнүүдые хараалагдажа, партиин обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэреэр баталагдаһан юм. Тэрэнэй ёһоор, Шергинскэ болон Ойморой совхозууд гахайн мяха абаха, Кабанскын совхоз—нугаһанай мяха, Байгалай совхоз һү гүрэндөө тушаахаар шиидхэгдээ һэн.

Аймагайнгаа хүдөө ажахые тусхай шэглэлтэй болгожо захалһан сагһаа хойшонхи үеые шэнжэлэн үзэхэдэ, манай совхозууд материально-техническэ талаар яһала баяжаһан байна. Совхозуудай гол баялигынь энэ үедэ 40 процент шахуу дээшэлээ. Тиихэдэ гол баялигайнь (фондынь) шэнжэ шанар һайжарһан, шэнэ техникэ ехээр абтаһан, үйлэдбэриин шэнэ барилганууд горитой бодхоогдоһон байна бшуу.

Энэ үедэ мал ажалай, газар таряалангай хүндэ худэлмэри оньһожоруулха талаар ехэ юумэн хэгдээ. Мүнөө үедэ совхозуудай үнеэдэй 60 процентнь машинаар һаагдана, 75 процентнь авто-уһалууритай, һаалиин фермэнүүдэй байрын 57 процент оньһон аргаар сэбэрлэгдэнэ. Орооһоной хүсэд оньһожоруулагдамал 7 пункт, үбһэнэй гурил хэхэ 6 агрегат байгуулагдаа.

Газар таряалангайшье ажал ашаг үрэ ехэтэй болоожо байнхай. Энэ үедэ минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэлгэ урда табан жэлэйхиһээ дунда зэргээр хоёр дахин ехэ болоо. Аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй оньһожоруулагдамал отряд жэлһээ жэл бүри совхозуудай таряалан дээрэ торфо-минеральна холисо ехээр гаргадаг болоожо байна.

Буртаг ногоо болон ургамалнуудай бусад дайсадтай тэмсэхэдээ, химическэ арга жэл бүри ехээр хэрэглэгдэжэ захалаа. Мүн таряалангай хубаарилга гуримшуулагдажа, ниитын адууһа мал тэжээлээр горитой хангагдажа байнхай.

Мал ажал эрхилхэ технологи нарин һайн болгожо, үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри зоотехническэ эрилтын ёһоор ябуулагдадаг болоһоной ашаар малай үүлтэр, ашаг шэмэнь дээшэлжэ, эхэ малай тоо олошоржо байна юм.

Мүн совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй үйлэдбэриие хүтэлбэрилхэ дүршэл шадабари нэмэжэ, ажал урдынхиһаа нилээд һайнаар эрхилэгдэнэ. Совхозуудта ажалаа һайса мэдэхэ механизаторнууд, малшад, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд урган гараа.

Совхозуудай материально-техническэ талаар һайса хангагдалгые, тэдэнэй үйлэдбэриие томоожо, һалбаринуудыень нарижуулан гуримшуулһанай ашаар абтадаг, гүрэндэ горитой худалдаагдаг болоһон. Тиигэжэ продукциин өөрын үнэ сэн хямдаржа, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ ехэ болоно бшуу.

Һүүлэй табан жэлые урда тээхи энэ үеинхитэй жэшэхэдэ, орооһо таряан жэлдээ 46 процент, хартаабха—хоёр дахин, корнеплодууд—9 дахин ехэ абтадаг болоһон байна. Мяхан энэ үедэ жэлдээ 89 процент, һүн—45 процент дээгүүр абтаа. Хэрбээ урдахи табан жэлдэ дунда зэргээр жэлдээ 2857 тонно мяхан, 8944 тонно һүн абтаһан байбал, үнгэрэгшэ табан жэлдэ мяхан—5412 тоннодо, һүн—12.990 тоннодо хүрөө.

Ойн баярта 1970 ондо аймаг дотор 6029 тонно мяхан абтаа гэхэ гү, али ажахыгаа тусхай мэргэжэлтэй болгоһон сагһаа хойшо 75 процентээр дээшэлһэн байха юм. Тэрэ тоодо Ойморой совхоздо тэрэнь 80 процент, Шергинскэ совхоздо — 79, Кабанскын совхоздо—93 процент ехэ болоо.

Ажахыгаа тусхай мэргэжэл шэглэлтэй болгоходо ямар аша үрэтэйб гэжэ зарим продукциин ургалтаар харуулжа үгэмөөр. Жэшээнь, урдань гахайн мяхан 607 тонно абтадаг байбал, мүнөө 2476 тонно хүрөө гэхэ гү, али 4 дахин дээшэлээ, тэрэ тоодо Шергинскэ совхоздо 6,1 дахин ехэ болоһон байха юм. Кабанскын совхоздо шубуунай мяхан жэлдээ 458 тонно абтажа байбал мүнөө тэрэнь 1641 тоннодо хүрэнхэй.

Һү, мяха абаха шэглэлтэй Байгалай совхоздо энэ үедэ һү һаалга 91 процентээр ехэ болоһон юм.

Аймаг дотор нёдондо гектарай 15,9 центнер орооһо таряан хуряагдажа, 1100 гектарһаа га бүриин 100 центнер хартаабха абтаһан юм.

Эдэ бүгэдын ашаар гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые тушааха урдахи табан жэлэй түсэб болзорһоо урид дүүргэгдэжэ, түсэбһөө үлүүлэн 2910 тонно мяхан, 4271 тонно һүн ехэ худалдагдаа. Мүн түсэбһөө гадуур орооһо таряан, хартаабха, гүрэнэй амбаарта нилээд ороһон байха юм. Табан жэлэй туршада түсэбһөө үлүүлэн гүрэндэ тушаагдаһан продукциин хэмжээн бүхыдөө 6 миллион гаран түхэригтэ хүрөө.

Тиигэбэшье бүхы юумэн һайн гэхын аргагүй. Илангаяа совхозуудай гол фонднуудын хүсэдөөр, үрэ ехэтэйгээр хэрэглэгдэхгүй гэжэр. Энээнии хэдэн тоо баримтануудаар харуулаа. Жэшээнь, 1966—1969 онуудта аймагай совхозуудай гол фонднууд дунда зэргээр 29,1 процентээр дээшэлһэн байбал, тэндэ ажалайнь бүтээсэ мүнөө 5,4 процентээр ехэ болоһон байха юм. Байгалай совхоздо бүришье һаа бага гүй, энэ үедэ түс ажахын гол фонднууд 46,2 процентээр ехэ болоһон байбал, ажалайнь бүтээсэ орой дээшэлээгүй байбаа.

Үйлэдбэриин гол фонднуудай хангалтагүйгөөр ашаглагдажа байһаниинь үшөө юугээр гэршэлэгдэнэб гэхэдэ, ажахынуудта трактор, комбайнуудай халаан бүридэ хэһэн хүдэлмэриинь хэмжээн өөдэлнэгүй. Мал ажалай хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулһанһаа ашаг үрэнь харагданагүй. Жэшээнь, хоёр жэлэй урда тээ Ойморой совхозой Корсаковай отделенидэ 700 үхэр нэгэн доро шахан таргалуулха байра бүтээгдэһэн юм. Теэд тэндэ оньһожоруулгын түхеэрэлгэнүүдэй таагүйгөөр тодхогдоһоной, мүн үхэрнүүдые шахан таргалуулгые зүбөөр эмхидхэжэ шадаагүйһөө малай түлжэсэ, таргалса гаргашалагдаһан тэжээлээ харюулжа шадаагүй, тиимэһээ мяханайнь оорынь үнэ сэн үнгэрүү ехэ байшоо.

Ушар юуб гэхэдэ, үйлэдбэриин барилгануудые үргэдхэжэ, хүсэ ехэтэй шэнэ техникэ абажа, мал ажал болон газар таряалангай хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулжа байхадаа совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд үйлэдбэриин технологи, ажалай эмхидхэл нарижуулан һайжаруулха, абаһан техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха хэрэгтэ анхаралаа хүсэд табинагүй бшуу. Тиин шэнэ техникэ абалгада жэл бүри ехэ мүнгэ гаргашалагдажа, тэрэ техникын ашаглагдаһанда гэжэ нилээд мүнгэн ошоно ха юм.

Илангаяа хүсэтэ тракторнуудые нэгэ халаанда хүдэлгэхэдэ, техническэ харууһалга саг соонь хээгүйдэ, горючи, тоһо, үрэһэ хэхэ агрегадуудай дутамаг дээрэһээ техникэ хүсэдөөр ашаглагданагүй бшуу.

Мүн орооһо таряа болон бусад ургамалнуудые хуряахада поточно арга совхоз бүхэндэ түргэнөөр хэрэглэгдэхэнхэйгүй. Тиимэһээ хуряалтын гү, али намарай паар хахалха ямар нэгэн хүдэлмэри гээгдэжэ, үйлэдбэриин ашаг үрые доошонь оруулна ха юм.

Малшадай хүдэлмэри үргэлжэлэнь оньһожоруулха зуураа, малай үүлтэр һайжаруулха хэрэгые нэгэн дор шиидхэхэ аргагүй. Юуб гэхэдэ, фермэдүүдтэ үнэ сэн ехэтэй түхеэрэлгэнүүд тодхогдожо, тэрэниие һаадгүйгөөр хүдэлгэхэ хүнүүдые нэмэжэ табихада, малай ашаг шэмэ дээшэлэхэгүй, продукциин оорынь үнэ сэн ехэ болошоногүй ха юм.

Үйлэдбэри ба продукциин оорынь үнэ сэн хоёрой хоорондоо нягта холбоотой байһыень манайшье совхозуудай хүдэлмэриин дүнгүүдһээ элеэр хаража болохо. Жэшээнь, нёдондо тугал, бурууны амидын шэгнүүрэй нэмэсэ урда жэлэйхиһээ 1175 центнерээр ехэ байгаа. Зүгөөр малаа таргалуулха зуура шахан таргалуулха, түлжүүлхэ арга хэрэглэһэнэй ашаар тэрэнэй гаргашань 237 мянган түхэригөөр хороһон байна. Тиигэжэ үхэрэй мяханай өөрынь үнэ сэн 1969 онойхитой сасуулхада, центнерэй 6 түхэриг 68 мүнгөөр, гахайн мяхан—4 түхэриг 39 мүнгөөр хямдарһан жэшээтэй.

Харин һү һаалгаар абажа харахада бирагүй. Нёдондо 1969 онойхиһоо 8225 центнер һүн ехэ абтаһан байбашье, тэрэнэй гаргашань ехэ болошоо. Тиигэжэ центнер һү аймаг дотор аяар 21 түхэриг 85 мүнгэтэ болоо гэхэ гү, али түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 2 түхэриг 26 мүнгэ. 1969 онойхиһоо 86 мүнгэ дээгүүр байба.

Һүнэй өөрынь үнэ сэнгые шэнжэлэн хараад үзэхэдэ, үбһэ тэжээл болон малшадай салин хүлһэндэ үлүү ехэ гаргашалагдаһан ушар байхагүй, зүгөөр малай байра, түхеэрэлгэнүүдые заһабарилһанай, ашаглаһанай түлөө гаргашань эрид ехэ болоо бшуу.

Тиимэһээ үйлэдбэри зүбөөр эмхидхэхэ, тэрэнэй технологи нарижуулан һайжаруулха. Үйлэдбэриин гол фонднуудые хүсэдөөр хэрэглэхэ гэжэ оролдохо гээшэ совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй үдэр бүриин ажал ябуулгада гол һуури эзэлхэ ёһотой гэжэ һанагдана.

Иимэрхүүл дутагдалнуудаа дары усадхажа шадабал, хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр, хямда үнэ сэнтэйгээр үйлэдбэрилхэ байна бшуубди.

А. ДАНЬКО,
Кабанскын аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник.

ДНЕПРОПЕТРОВСКО ОБЛАСТЬ. **«Днепр—Донбасс» гэжэ шэнэ каналай барилга эхилбэ. Энэ ка Днепропетровско, Харьковска ба Донецкэ областьнуудай газар дээгүүр гараха юм. Тэрэнэй утань тадаа 264 километр, үргэниинь 65 метр болохо байна.**

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Днепр—Донбасс» гэжэ каналай барилгын нэгэ участогта.

ТАСС-ай фотохронико.

КОМСОМОЛОЙ АЖАБАЙДАЛ

ЗАЛУУШУУЛЫЕ ХҮМҮҮЖҮҮЛГЭ— КОМСОМОЛОЙ ГОЛ ЗОРИЛГО

«Залуушуулые коммунис үзэл сурталаар, манай Совет Эхэ орондо үнэн сэхэ байхаар, интернационализмын үзэл бодолоор хүмүүжүүлжэ, манай общестовын ёһо гурим болон оюун сэдьхэлэй баялигуудые эдэбхитэйгээр тайлбарилан нэбтэрүүлхэ гээшэ Ленинскэ комсомолой гол зорилго байгаа, байһааршье гээшэ».

(КПСС-эй XXIV съездэ Л. И. Брежневэй хэһэн тоосоото элидхэлһээ).

Ленинскэ комсомол хадаа эгэршэгүй зоригтой, эсэшэ сусашагүй ажалша бэрхэ залуушуулай нэгэдэл мүн. Комсомолой түүхэ, намтарынь олон миллион совет хүбүүд, басагадай нугаршагүй бата зоригой, эдэбхи үүсхэлэй, алдарта ажалай намтартай холбоотой. Днепрогэс, Магнитка, бүтүү тайга соо урган бодоһон Комсомольск-на-Амуре город—эдэ бүгэдэ тэрэ үеын комсомолшуудай, манай аханар, эсэгэнэрэй шэн зориг, баатаршалга гэршэлжэ, бидэндэ, мүнөөнэй залуушуулда, комсомол үетэндэ, ульгэр жэшээ болон оюун бодолыемнай улам хурсадхажа, коммунис мэдэрэл олгоно бшуу.

Түрэл Коммунис партиингаа хүтэлбэри доро, тэрэнэй туһаламжаар комсомол ниитын үйлэдбэри һайжаруулха, социалис экономико хүгжөөхэ, жаргалта һайхан байдал зохёохо тэмсэлшэдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа нилээд ехээр оруулаа, оруулһааршье. Шэнэ, юһэдэхи табан жэлдэ арадайнгаа ажахые бүри саашань хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ залуушуулые улам эдэбхитэйгээр хабаадуулха гэһэн онсо харюусалгатай уялга комсомолой урда мүнөө табигдана.

Энэ хэрэгтэ КПСС-эй XXIV съезд горитойхон анхаралаа хандуулһан байна. Тиимэһээ партиин съездын энэ талаар хараалһан хэмжээнүүдые оронойимнай комсомолшууд өөрынгөө гол шухала зорилго болгон абанхай. Мүн манайшье районно комсомольско организаци энэ асуудал шиидхэлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа, эдэбхи үүсхэлээ хандуулна.

Залуушуулда эрдэм шудалхадань, һайн мэргэжэлтэй болоожо, ажалда гарахадань туһалха гээшэ комсомолой организациин бэелүүлхэ гол зорилгонуудайнь нэгэн болоно. Мүнөө наука, техникын хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байһан үедэ хүдэлмэришэн залуушуулай эрдэмээ дээшэлүүлхэ асуудал нэн түрүүн шиидхэгдэхэ зэргэтэй. Манай олонхи хүдэлмэришэд дунда һургуули дүүргэнхэй. Гэбэшье дунда һургуули дүүргэжэ шадаагүй залуушуул үшөөл бии байһаар. Тиимэһээ дунда һургуули дүүргэхын хажуугаар техническэ мэргэжэл шудалха һургуулинуудые олоор бии болгохо гэһэн партиин заабари бидэндэ ехээр һайшаагдаа. Манай райондо тиимэ шэглэлтэй нэгэл һургуули тогтонхой. Һургуулида һуража байһан үхибүүдэй олонхинь энэ училищи тухай үшөө мэдэнэгүй. Һаяхан бидэ тэрэ училищида (ГПТУ-12) районойнгоо комсомолой эдэбхитэдые суглуулжа, семинар үнгэргэһэн, хүдэлмэришэнэй мэргэжэл шудалхые хүсэһэн эдиршүүлые уриһан байнабди.

Мүн манай районой һургуулинуудай болон промышленна зарим предприятинуудай комсомольско организацинуудай үүсхэлээр «Элдэб мэргэжэлэй орондо», «Арбан долоотой болохомни» гэһэн үдэшэ, диспудүүд эмхидхэгдэжэ, ямар мэргэжэл шэлэхэ тухайгаа халуун, нүхэр ёһоной хөөрэлдөөн болодог. Жэшээнь, һаяхан нарин сэмбын фабрикын соёлой байшанда иимэрхүү вечер үнгэргэгдөө. Эндэ суглараһан эдир комсомолшуудта сэмбэ нэхэгшэ, нооһо ээрэгшэ, токарь, шофер, наймаалагша, стюардесса гэхэ мэтын мэргэжэлтэд өөр өөрынгөө ажал тухай һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө. Энэ мэтэшэлэн манай комсомольско организаци эдиршүүлдэ хүдэлмэришэн ангиин революционно, дайшалхы, ажалай алдар солото түүхые ойлгуулжа, тэрэнэй зэргэдэ жагсахыень уряалдаг юм.

Оронойимнай бүхы промышленна предприятинуудта болоожо байгаа асари ехэ научно-техническэ хубилалта хадаа мүнөө сагай хүдэлмэришэдтэ гансал техникые һайса мэдэхэ бэшэ, мүн тэрэниие гүнзэгыгөөр шудалжа, бүри бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха эрилтэ табина. Тиимэһээ манай бүхы завод, фабрикын үйлэдбэри дээрэ ажаллажа байһан залуушуулда өөрынгөө шэлэһэн мэргэжэлые улам дээшэлүүлхэ, шэнэ оньһон түхеэрэлгэнүүдые зохёон байгуулха арга боломжо олгохо гээшэ манай мүнөө үеын гол шухала зорилгонуудай нэгэн болоно бшуу. Тусхай һургуули дүүргэнгүй, дунда һургуулиһаа сэхэ үйлэдбэри дээрэ ерэһэн залуушуулда бэлиг шадабарияа дамжуулжа, хүдэлмэришэнэй мэргэжэл шудалхадань тэдэндэ туһалһан манай ахамад хүдэлмэришэд, мастернуудта бидэнэр үнэн зүрхэнһөө халуун баясхалан хүргэнэбди. Тэдэнэйл оролдолгын ашаар эрдэм, мэргэжэлээ шудалжа гараһан залуу хүдэлмэришэд—ухаалан зохёогшод үнгэрэгшэ жэлдэ бүхыдөө урлан нарижуулгын 200 гаран шэнэ дурадхалнуудые оруулжа, аяар 180 мянган түхэригэй алмалта арьбалалта хэһэн байна.

Город, тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгожо, гэр байра, соёлой байшан болон һургуулинуудые бариха хэрэгтэ манай парти ехэхэн анхарал хандуулна. Энэ һайн һайхан хүдэлмэридэ манай комсомольско организацинууд студентнүүдэй барилгын отр бүхы шадалаараа хабаада Мүнөө жэлдэ манай районой дэ ба тусхай дунда һургуул һаа хамтадаа табан зууга бүүд, басагад республикынга маг бүхэндэ таража ажалла Жэшээнь, электротехникумэй дентнэрэй барилгын отряд Хур хаанай аймагта телефонно ста бариха, механико-технологич техникумэй барилгын отряд най комбинадта хүдэлхэ ба Мүн бэшэшье отрядууд рес ликынгаа колхоз, совхозуу промышленна предприятину барилга хэхэ хэлсээ бата байнхай. Мүнөө бүхы отряду командир, комиссарнуудтай лай журам, аюулгүйе сахиха лаар хэшээлнүүд үнгэргэгдэ

«Хүн ажалда атаржадаг, хү мэридэ хүдэржэдэг» гэжэ бии. Энээниие гансал манай дэ, тусхай дунда һургуулину баримталдаг бэшэ. Үнгэрэгшэ дэ манай райондо юрэнхы да һургуулинуудай 9-дэхи суудай һурагшад городойнгоо гуулинууд соо эгээл түрүү рагшадай үйлэдбэриин бр эмхидхэхэ гэһэн үүсхэл һэн. Энэ үүсхэлынь һураг комсомольско организаци һайн һайхан заншал болон Мүнөө жэл районоймнай һ линуудһаа һурагшадай үйл риин 23 бригада эмхидхэг хамтадаа табан зуугаад эдир сомолшууд зунайнгаа амар үедэ дүтын колхоз, совхо туһалхаяа гараба.

Эсэгэнэр, аханарайнгаа да хы ба ажалай баатаршалгы гэр жэшээгээр залуушуулы мүүжүүлгэ хадаа манай мольско организациин зан хэрэг болонхой. Үйлэдбэри гаража, һаяхан хүдэлмэри мэргэжэл шудалжа ябаһан шуултай ажалай түрүүшүүл, най баатарнууд уулзажа, холтой хөөрэлдөө үнгэргэдэг. гуулиин үхибүүд эсэгэнэрэ аханарайнгаа гаталһан замаар шалхы ба ажалай алдар газарнуудаар аяншалга Үтэлһэн хүгшэдтэ, дайнда һан сэрэгшын гэр бүлэдэ, ал ябаһан солдадай гэртэхин һалха гээшэ манай комсомо дай нангин уялга гэжэ то дог юм. Энэ талаар К. Ол Л. Мартовицкая, Л. Калинин шэдэй хүтэлбэрилдэг 20-дох дахи, 50-дахи һургуули комсомольско организации дэлмэри илангаяа һайшаал

В. И. Ленинэй түрэһөөр жэлэй ойн хүндэлэлдэ со доод, КПСС-эй XXIV съезд лотор үргэлжэлһэн Бүхэ ленинскэ шалгалта манай мольско эхин организаци яһала эмхитэйгээр үнгэрөө. нэй үедэ манай комсомолш дунда саг үргэлжэ ябуула байдаг үзэл суртал хүдэ яһала һайжаржа, залуу мнай политическэ мэдэрэлы дээшэлээ.

Партиимнай съездын док нүүд соо, Л. И. Брежневэй тоосоото элидхэл соо комсо партийна талаар ударидалга һайжаруулха асуудал туш лэгдэнэ. Партиин зэргэдэ аб залуу коммунистнууд лойнгоо зэргэдэ үшөө хүд байха гэһэн партиин заабари дэ ехэ һайшаанабди. Ма комсомольско организацид мэ залуу коммунистнууд үедэ яһала олошороо. Комсо ско организациин хүдэл тэдэнэй үзүүлдэг нүлөөнь Жэшээлэн хэлэбэл, КП XXIV съездын хүндэлэлдэ һэн социалис мүрысөөнэй гүүдһээ харахада, залуу ко нистнууд Е. Лавринович, Л. лев, Л. Чиркова гэгшэдэй дадаг нарин сэмбын ба угаадаг фабрикануудай, комбинадай комсомольск зацинууд район соогоо т гэдэ ябана. Өөрынгөө уялгануудые дүүргэһэн КПСС-эй XXIV съездын диумдэ мэдээсэхэ хүндэт нооһо угаадаг фабрикын мольско организацида олго юм.

Манай комсомолшууд өөр халаан болохо пионерн эрэлхэг зоригтой, үнэн сэх мүүжүүлхэ хэрэгтэ эдэб гээр хабаадалсадаг.

А. ЦЫРЕН
ВЛКСМ-эй Октябры
райкомой нэгэдэхи секре

ШЭНЭ ГУРИМААР

Апрель һарын һүүл багаар һэн. Үдын совхозой дирекциин ба парткомой хамтын заседани болоожо, тэндэ тугал, буруунуудые бэлшээриин хаһада һайн харууһанда байлгажа, түргэнөөр түлжүүлхэ тушаа асуудал зүбшэн хэлсэһэн байгаа. Тиихэдээ эхи түрүүлэн энэ хэрэгые Доодо-Голой отделенидэ эмхидхэбэл таарамжатай гэжэ хөөрэлдөө. Тэндэ хэрэгтэй болохо барилгын проект дары зохёохыень ажахынгаа прораб И. И. Овчаренкэдэ даалгаба. 120 толгой тугал, буруу нэгэ доро барижа түлжүүлхэ, таргалуулха байра, хэрэгтэй түхеэрэлгэ уданшьегүй бэлэн болоо һэн.

Эгээ мүнөө 100—180 килограмм шэгнүүртэй 132 толгой тугал, буруунууд эндэ суглуулагданхай. Тэдэниие комсомолой гэшүүд Галина Чимитцыренова, Валентина Цырендоржиева харууһалжа байна. Эды тухай толгой мал адуулхын тула 15 гектар бэлшээри таһалагданхай. Тэрэ участогынь тус тустаа 2,5 гектар хэмжээтэйгээр зургаан хэһэг болгогдожо хубаарилагдаад, ами аминдаа хорёологдонхой. Мүн бэлшээри дээрэнь халуун наранай үедэ тиирэхэ, һалхи, хура бороодо хороохо сарай баригданхай, орооһо таряанай зүйл болон холимол тэжээл адхажа үгэхэ амһарта табяатай.

Тугалшад хорёологдоһон энэ участогайнгаа нэгэн соо малаа табан хоногой туршада бэлшээдэг. Болзоройнь дүүрэхэлээр нүгөө хубиданьоруулдаг. Игэжэ түрүүшынгээ хорёодо 25 хоноһон хойно малаа дахин оруулха болоно. Теэд энэ үе соо тэрэ газарайнь ногоон нилээд һайн, шэмэтэйшье болоһон байхань мэдээжэ ааб даа. Эдэ хоёр малшад тугалнуудаа үдэр, һүнигүй бэлшээри дээрэнь ябуулхые оролдоно. Гадна эдиһэн ногоонойнь хажуугаар үдэр бүри толгой бүридэнь дунда зэргээр 1,5 килограмм хүртөөмжэтэйгөөр холимол тэжээл үгтэнэ, мүн машинадагдаһан һүн уулгагдана. Ногооной хагдарха үеын захалхада, сабшаһан ногоо эдихэ соонь үгэжэ байдаг болохо юм. Тиихын тула малай байрада дүтэ 9 гектарта куузику һуулганхай, ногоон зандань сабшажа абахаар 22 гектар газарта обёос горох хоёрые холижо таринхай.

Иимэ гуримаар мал бэлшээн тэжээлгэ октябрь һара болотор үргэлжэлхэ байна. Энэ үедэ эндэ харууһалагдажа байһан малай толгой бүриинь шэгнүүрые дунда зэргээр хоног соо адаг 900 граммаар нэмээжэ байхаар түсэбтэ даабари тугал харууһалагшадта барюулаганхай. Энэ даабариин бэелүүлэгдээд байбалнь, эдэ тугалнууд 220—300 килограмм заатагүй татаха зэргэтэй. Тиигээд энэ һүрэгэй 80 толгойень намар гүрэндэ тушааха, үлөөшыень үбэлэй шахалгада табиха гэһэн зорилго урдаа табинхай. Шэгнүүрэйнь хүсэхэдэ, хойто үбэлэй һүүл багаар гү, али хабарай эхеэр мүн лэ бэлэдхэлдэ ябуулха байһаниинь эли.

Бэлшээриин үедэ иимэ гуримаар тугал, буруунуудые харууһалга энэ ажахыда түрүүшынхеэ эмхидхэгдэбэ. Июниин эхеэр энэ отделенидэ аймагай совхозуудай тугалшад сугларжа, тугал харууһалдаг шэнэ гуримтай танилсаба.

Иимэ гуримаар тугалнуудаа түлжүүлбэл, ашаг үрынь һайн байха байһаниинь элеэр харагдаба. Тиигээд аймаг соогоо энэ арга үргэнөөр нэбтэрүүлхэ шухала гэжэ гоолобо. Мүнөө энэ совхозой Баян-Голой отделенидэ мүн лэ иимэ гуримаар зунай үедэ тугал тэжээхэ байра түхеэрэгдээд, даб дээрэ 90 тугал харууһалагдажа захалба. Игэжэ хамтаараа хэлсэжэ баталһан шиидхэбэреэ Үдын совхозойхид бодотоор бэелүүлжэ байһаниинь һайшаамаар.

Г. ХАГОЕВ.

Хориин аймаг.

ЛИТВАГАЙ ССР. **Азотно үтэгжүүлгэ гаргадаг Монавска заводто шэнэ цех ашаглалгада оруулагдаба.**

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой үйлэдбэриин түрүүшүүл-комсомолшууд Римас Куприс (зүүн гарһаа), Вацловас Пилипавичюс, Антанас Линге, Вида Матутите, Стасе Казлаускайте.

ТАСС-ай фотохронико.

ЭМХИДХЭЛЭЙ СЕССИ

Захааминай аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй эмхидхэлэй сесси һаяхан болобо. Сесси дээрэ аймсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшээр депутат нүхэр Шурыгин К. М., тэрэнэй орлогшоноор депутадууд Ц. Д. Гырылов, Ц.-Д. Ц. Дугаров, аймсоведэй гүйсэдкомой секретаряар депутат Б. Д. Очиров һунгагдаба.

Аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй хүдөө ажахын управлениин начальник, таһагуудай даагшанар, мүн аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ сесси дээрэ баталагдаба. Тиихэдэ аймагай Соведэй саг үргэлжын комиссинүүд эмхидхэгдэжэ, тэдэнэй состав сесси дээрэ баталагдаа.

Арадай гэгээрэлэй, медицинын, соёлой, худалдаа наймаанай ба ажалшадай ажахынуудай эрилтэ хангалгые эмхиднүүдэй хүдэлмэри саашадань һайжаруулха тухай асуудал аймсоведэй сессиин үзэмжэдэ табигдаһан байба. Энэ асуудалаар аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Ц-Д. Ц. Дугаров элидхэл хэбэ.

Зүбшэн хэлсэһэн асуудалнуудаараа сесси дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаба.

Манай корр.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

СССР-эй Граждан авиациин министерствын предприяти ба эмхинүүдэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшадые СССР-эй орден болон медальнуудаар шагнаха тухай

Агаарай транспортаар хүн зөөхэ, зөөхэ табан жэлэй түсэбые амжалтатай дүүргэһэнэйнь түлөө, мүн оронойарадай ажахыда авиаци хэрэглэхэ, авиациин шэнэ техникэ ашаглаха талаар амжалтатай байһанайнь түлөө иимэ хүнүүдые шагнаха гэбэл:

БУРЯАДАЙ АССР-һээ

ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР

Акентьев Сергей Григорьевичые — вертолёдой жолоошон.

ОКТЯБРИИН РЕВОЛЮЦИЙН ОРДЕНООР

Суворов Фёдор Петровичые — авиационно-техническэ баазын авиатехник.

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Ахметвалеев Леонид Нургаловичые — вертолёдой командир.

Григорьев Василий Алексеевичые — авиапредприятиин ахалагша инженер.

Крупнов Федор Михайловичые — авиационно-техническэ баазын авиатехник.

Тарасов Сергей Мададаевичые — авиаподразделениин командир.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Акимов Василий Прокопьевичые — авиапредприятиин командир.

Корба Иван Михайловичые — аэропортын начальник.

Торонов Михаил Николаевичые — самолёдой командир.

«ШЭН ГАБЬЯАТА АЖАЛАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Елисеев Алексей Иннокентьевичые — автобазын жолоошон.

Корольков Александр Емельяновичые — авиаподразделениин командирай орлогшо.

Стулев Ермил Михеевичые — авиапредприятиин командирые политическэ талаарнь орлогшо.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРЬАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Симаков Николай Федотовичые — автобазын жолоошон.

Суранова Мария Арефьевнае — аэропортын ахалагша радиооператор.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1971 оной июниин 15.

„СОВЕТ-МОНГОЛ ХАНИ БАРИСААН—СОЦИАЛИС ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМЫН БОДОТО БЭЕЛЭЛ МҮН“

Ю. ЦЕДЕНБАЛ.

Аха дүү социалис Монгол ороной хүгжэлтөөр совет араднай омогорходог. Монголой арад түмэн Эхэ орондонь арадай хубисхалай илан мандаһаар 50 жэлэй алдарта ойе энэ оной июлиин 11-дэ тэмдэглэхэнь. Монголой арад түмэнэй энэ жабхаланта һайхан түүхэтэ ойе тэдэнэй үнэн хани — совет арад түмэн, мүн бүхы социалис орнуудай ажалшад аб адлихан омог баясхалантайгаар тэмдэглэхэ байна.

Энэ түүхэтэ ойе угтуулан, Совет орон дотор совет-монгол хани барисаанай заншалта һара июниин 15-һаа эхилбэ. Эдэ үдэрнүүдтэ манай республикын предприяти, колхоз, совхозууд болон эмхи зургаануудай коллективүүдтэ Монголой Арадай Республикын хүгжэлтэ тухай, ажалшан арад зонойнь ажабайдал, амжалта, илалта тушаа лекци, хөөрэлдөөнүүд боложо байна. Мүн энэ үе соо хэблэл, радио болон телевиденеэр монгол нүхэдэй ажабайдал тухай статья, корреспонденци үргэнөөр толилогдожо эхилээ.

Манай газетын энэ хуудаһан монгол хани нүхэдэй эльгээһэн материалнуудһаа бүридүүлэгдэбэ.

ХАНИ БАРИСААТА ХҮРШЭ

Монгол болон ород арадуудай хани харилсаан эртэ урдаһаа хойшо уламжалһан байна. Монгол орон хадаа Манжа гэжэ эзэрхэг гүрэнэй мэдэлдэ орожо, 200 гаран жэлэй туршада хатуу хиналта доро байһан зобоошье, ород, монгол арад түмэнэй харилсаан улам ойртон үргэжэжэ байһан юм.

Ород, монгол жиирэй хүнүүдэй хоорондын харилсаа холбооной гэршэ болохо нэгэ баримта хадаа, «эб модо» эблүүлхэ заншал элирхэйлэгдэнэ. «Эб модон» гэдэг [illegible]аа утаараа нэгэ төө, үргэнөөрөө һөөм, зузаанаараа хурга тухай заһамал хуша модон болоно.

Тэрэ модоной нэгэ таладань уйгар үзэгөөр «хоёр гүрэн хоорондоо найрамдан нютугай» гэжэ бэшэгдэһэн, нүгөө таладань тиимэ удхатай үгые ородоор бэшэһиилээд, тэг дундуурнь таһа хахалжа, нэгэ хахадыень монголшууд, нүгөөдыень ородууд абаад хадагалдаг байһан. Ород, монгол тэдэ хүнүүд жэл бүхэндэ, хабарай сагта тодорхой тогтоогдоһон болзоото газартаа уулзажа, тэрэ хоёр модоёо тааруулжа ниилүүлээд, бэшэгыень уншажа, бэе бэедээ юрөөл хэлэлсэн, мори урилдадаг, бөө барилдадаг, сагаалса харбадаг, дуу дужэм татадаг байһан гэхэ. Тиихэлээ хоёр-гурбан үдэр соо баяр зугаа, найр наадан хэдэг байгаа һэн ха.

Кялта гэжэ газарта урдань хилын харуулда алба хэжэ байһан, Сэлэнгэ аймагай Мандалай һангай ажахыда ажаһуудаг Нанжид, Чагтаа, харуулай эрхэтэн Бадамжав гэгшэд «эб модо» эблүүлэн ниилүүлжэ, эб найрамдалай аха дүү ёһоной харилсаатай байһан тухайда дурдан хөөрэжэ байдаг.

Иигэжэ «эб модо» ниилүүлэн ёһолхо заншалые Буур, Худэри, Чагтаа, Минжэ, Сагаан-Усан, Хужар, Жэрэгтээ гэхэ зэргэ газарнуудта, хилэ дээрэхи харуулнуудта хэдэг байһан байба. Орхон, Сэлэнгэ, Зэлтэрэ, Худэри, Хяагта, Сүхэ нютагуудаар ажаһуудаг ород, буряадуудай ажахыгаа хүгжөөхэ, ажал хүдэлмэрээ эмхидхэн ябуулха арга шадабаринь манай монголнуудта нэбтэрэн дэлгэрээ.

Үбһэ сабшаха, хашаа хорёо бариха, таряа тариха, гэр байшан барижа орохо, уһан тээрмэтэй боложо, талха татаха, хилээмэ бариха зэргын ажал манай ажалшадай ажабайдалда аажамааршье һаа, нэбтэрэн орожо байһан юм. Хүршэнэртэй харилсадаг энэ харилсаан монголшуудта али бүхы ажал хэрэгые гүнзэгыгөөр шудалан мэдэхэ арга олгодог бэлэй.

Ород орондо Октябриин агуухэ революциин илан мандаһанай һүүлээр манай хоёр арадай харилсаан үргэдэжэ, туһа нүлөөгөө улам ехээр үзүүлэлсэдэг болоо. 1918—1920 онуудай үеэр революционно үзэл бодолтой хүнүүд Ород оронһоо манай эндэ ерэжэ, Монгол орондо хубисхалай үзэл суртал дэлгэрүүлхэ ябадалда дүхэм болоһон байна.

Октябриин агуухэ революциин гэгээн гэрэлтэ туяа манай Сэлэнгэ нютагта хамагай түрүүн тудаа. Д. Сүхэбаатар түрүүтэй Монголой хубисхалшад дэлхэйн пролетаринарай агуухэ вождь В. И. Ленинтэй уулзажа, монгол, совет арадуудай аха дүүгэй хани барисаа байгуулхада, Сэлэнгэ нютагай малша зон ехэ үүргэ дүүргэһэн байха юм.

Манай энээгүүр—Хяагта, Алтанбулагаар дамжан, Арадай хубисхалай хүсэн түгэс хүдэлөөнэй ошо дүлэ бадаруулагдаа бэлэй. Тиигэжэ хариин эзэрхэг түримхэйшүүл бута сохигдон, Арадай хубисхал илан мандажа, арад түмэмнай засаг түрэеэ гартаа абаа һэн.

Аха дүү хоёр арадай арюун шуһа, хүлһөөр гагнагдаһан хани барисаан, хамтын ажал ябуулга, ган бата нүхэсэлгын алтан түүхэ эндэһээ эхитэй. Тэрэнэй ашаар Сэлэнгэ аймаг өөһэдынгөө ойрын хүршэ Совет оронһоо али бүхы туһаламжа хододоо абажа байдаг гээшэ. Тиимэһээ манай аймаг монгол, совет арадуудай мүнхэ найрамдалай алтан богоһо гэжэ нэрлэгдэнэ. Тэрээндэ Сэлэнгэ аймагай арад түмэн омогорхохо ёһоороо омогорхоно.

Буряадай АССР Сэлэнгэ аймаг хоёрой хоорондын харилсаан жэл ерэхэ тума улам үргэдэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ манай аймагта монгол-совет залуушуулай хоёрдугаар фестиваль, мүн түүхэтэ газарнуудаар монгол залуушуул болон пионер-һурагшадай аяншалга, уулзалгануудые тэмдэглэхэ шухала.

КПСС-эй Буряадай обком, МНРП-гэй Сэлэнгэ аймагай комитет хоорондоо соёл сурталай асуудалаар дүй дүршэлөө халан абалсалгын, тэрэшэлэн спортсменүүдэй, уран һайханай талаар нүхэд ёһоной уулзалганууд түсэбэй ёһоор үнгэргэгдэнэ. Һүүлшын табан жэлэй туршада хоёр талаһаа 400 шахуу хүн өөһэд хоорондоо айлшалалсаһан байна.

Аймагаймнай 10 гаран һургуули Буряадай дунда һургуулинуудтай харилсаа холбоо байгуулаа. Мүн 2000 шахуу һурагшад ханинартаяа бэшэгээр харилсана, марка болон бусадые бэе бэедээ эльгээлсэнэ.

Тус аймагай монгол-совет хани барисаанай бүлгэмэй һанаашалгаар Хяагта болон Сэлэнгэ аймагуудай пионер-һурагшадай харилсаанай спартакиада жэл бүри үнгэргэгдэнэ. Түүхын дурасхаалта газарнуудаар аяншалдаг, пионер-һурагшадай гараар бүтээһэн урлал харалга эмхидхэгдэдэг байха юм.

Аймагтамнай монгол-совет хани барисаанай һарын туршада Буряадай АССР-эй ажахы, соёл болбосоролтой танилсаха һара үнгэргэлгэ заншал болоһон байна. Гадна һангай бүхы ажахынууд болон совхозууд хоорондоо шефскэ харилсаа эмхидхэнэ. Иимэ харилсаанууд тон һайн үрэ дүн үгэнэ.

Һүүлэй 3 жэл соо Буряадай АССР-эй туһаламжаар Сүхэбаатар хотын партизанай талмай, Алтанбулаг—Сүхэбаатар хоорондын харгы асфальтаар хушагдаһан, Шаамарай эдеэ хоолой һангай ажахыда огородой эдеэ ургуулха теплицэ баригдаһан, Мандал ба Зэлтэрын һангай ажахынууд үргэн экрантай кинотеатртай болоһон, аймагай түб һууринай кинотеатрай барилга дүүргэгдэжэ, ашаглалгада оруулагдаһан байна.

Мүнөө аймагай арадай нэгэдэл, һангай ажахынууд, предприятинууд, соёлой эмхи зургаанууд Буряадай республикын адли мэргэжэлтэй газарнуудтай харилсаагаа улам бэхижүүлээ. Һангай 11 ажахы, 2 нэгэдэл, предприяти, худалдаа наймаанай 45 эмхи зургаан Буряадай АССР-эй 50 шахуу үйлэдбэриин газарнуудтай харилсаа холбоо байгуулжа, ажахы болон соёл культураяа хүгжөөн дэбжээнэ.

Аймагай партийна, гүрэнэй эмхи зургаанууд, үйлэдбэриин газарнууд болон бусад хүршэ совет арадтаа арга хабаараа туһалалсана. Иигэжэ хоёр ороной хоорондын харилсаа холбоон улам үргэдэнэ.

С. ЖАМСРАН,
МНРП-гэй Сэлэнгэ аймагай комитедэй секретарь.

Зураг дээрэ: Сэлэнгэ аймагай Дарханай һангай ажахын түрүү механизатор Жамьянгын Батадэлэгые харанат.

Нүхэр Батадэлэг һүүлэй табан жэлэй туршада юһэн жэл хахадай нормо гүйсэдхөө. Өөрынгөө дааһан «СК-4» комбайнаар 6 жэл соо ажаллахадаа, капитальна заһабарилга хэнгүй хүдэлгэһэн байна. Энэ үе соо 2980 гектар таряа хуряажа, 26.413 центнер таряа абаһан байна.

Партиин гэшүүн Ш. Батадэлэг эрхим ажалайнгаа түлөө 1965 ондо «Түрүү таряашан», 1966 ондо «Үндэр ургасын чемпион» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, 1970 ондо «Алтан гадаһан» орденоор шагнагдаһан байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ш. Батадэлэг.

С. САНЖААДОРЖЫН фото.

МНРП-гэй XVI съездын делегат

СУУТА МЕХАНИЗАТОР

Рагчаагын Пүрвээ — Сэлэнгэ аймагай Алтанбулагай һангай ажахын (совхозой) суута механизатор юм. Тус ажахын коллектив тэрэниие манай аварга (чемпион) гээд лэ нэрлэдэг байна. Энэнь тон зүб. Нүхэр Пүрвээ ажахынгаа нэгэдэхи бригадада тракторист-комбайнераар 1967 онһоо хойшо гурбан жэл удаа-дуур ажаллахадаа, жэл бүриингөө ажалай даабариие 200 процент хүрэтэр бэелүүлжэ ябаа. Тиигэжэ Монгол ороной таряалангай үндэр ургасын чемпион гэһэн алдар солодо хүртөө бэлэй.

Таряанай үндэр баян ургаса хүйлаха гээшэ гансахан лэ газараа һайнаар элдүүрилхэһээ дулдыдадаг бэшэ, мүн агротехниие мэдэхэ, тэрэнэй заабариие наринаар сахин бэелүүлхэ, машина техникэеэ зүбөөр тааруулан хэрэглэхэ, ургасын хойноһоо харууһалга хэхэ, хуряалтые саг болзор соонь эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ гэхэ зэргын хүдэлмэринүүдые саг үргэлжэ ябуулха ёһотой болоно. Түрүү механизатор Пүрвээ эдэ бүгэдые нарин сагтаар сахин бэелүүлдэг, ажал хэрэеэ хододоо хиналта табижа, хэһэн хүдэлмэриингөө шанарые шалгажа байдаг юм. Һүүлэй гурбан жэлэй туршада өөрынгөө бригадын оньһожоруулагдаһан звеное даажа ажаллаха зуураа, газар болон машина техникэеэ хэмжээтэ һайнаар ашаглажа, абаһан социалис уялгануудаа нэрэ тэмдэгэй түрэтэйгөөр дүүргэһэн байна.

Байгша ондо түрүү механизаторай дааһан звеногой коллектив МНРП-гэй XVI съездые, арадай хубисхалай 50 жэлэй алдарта ойе ажалай эрхим бэлэгтэйгээр угтаха гэһэн социалис мүрысөөндэ оролсон ажаллажа, яһала һайн амжалта түйлажа байнхай. Звеногойнгоо хүдэлмэри тухай нүхэр Пүрвээ иигэжэ хөөрэнэ:

— Хабарайнгаа тарилгые түрүүлэн хараалагдаһан 15 хоног соо хэжэ дүүргээбди. Майн 20-һоо эхилэн, зунай паар хахалалга, таряалангай харууһалгын хүдэлмэри хэжэ байнабди. Тиигэһээр байтарнай малай тэжээл бэлэдхэлгын, таряа хуряалгын хүдэлмэри орохо. Эдэниие баһал эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтажа, амжалта түгэсөөр үнгэргэхэ уялгатайбди.

Хабарайнгаа тарилгые һайнаар ябуулһаараа манай звеногой механизаторнууд тон баяртай. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд тарилгымнай шанарые шалгажа, эрхим гэһэн сэгнэлтэ үгэһэн байна. Нёдондо жэл манай звено таряалангайнгаа гектар бүриһөө 12,7 центнер ороохо сохижо абаһан юм. Мүнөө тэрээнһээ доошо бэшэ ургаса абаха зорилготойбди, —гэжэ нүхэр Пүрвээ ажалайнгаа амжалтада найдамтай байһанаа мэдүүлэн хөөрэнэ.

Звеное даагша механизатор нүхэр Пүрвээ болбол дааһан хүдэлмэреэ һайнаар хээд лэ, урдахяа хараад ябадаг хүн бэшэ юм. МНРП-гэй гэшүүн тула, олониитын хүдэлмэридэ эдэбхитэй хабаадалсана. Партиин табиһан зорилгонуудые коллективэйнгээ гэшүүдтэ тайлбарилан ойлгуулжа, тэрэниие бэелүүлхын тула саг үргэлжэ шармайн оролдодог байха юм.

Ажал хүдэлмэридөө амжалта ехэтэй байһанайнгаа түлөө засаг түрын дээдэ шагнал, «Алтан гадаһан» орденоор хоёр удаа шагнагдаһан байна. 1965 ондо даажа абаһан «СК-3» түхэлэй комбайнаараа гурбан жэлэй туршада ажаллахадаа, нэгэшье эбдэрэл, заһабарилгада оруулангүйгөөр хүдэлжэ, 1200 гектар таряа хуряаһанайнгаа түлөө 5000 түхэриг мүнгэн шан гүрэнһөө абаһан байна.

Эрхим ажалаараа шалгарһан коммунист нүхэр Рагчаагын Пүрвээ аймагайнгаа партийна организациин гэшүүдэй үндэр найдабарида хүртэжэ, МНРП-гэй XVI съездын делегадаар һунгагдаһан байха юм.

Е. БАДАРАЛ,
МНР-эй Сэлэнгэ аймагай «Сүхэбаатрын туг» газетын секретарь.

Байгша оной июнь һарын эхеэр МНРП-гэй XVI съезд болоһон байна. Монголой коммунистнуудай ехэ Хуралдаанай делегадуудай дунда хүдөөгэй партийна организациин түлөөлэгшэд, ажалай түрүүшүүл олон байгаа. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: XVI съездэ хабаадалсаһан Сэлэнгэ аймагай түлөөлэгшэд.

ХҮБСЭГЭЛ НЮТАГ

ХҮБСЭГЭЛ—энэ хадаа социалис Монгол ороной 18 аймагай нэгэн юм. Гүн сэнхир нуур, хүбшэ ехэтэй хангай, байгаалиин барагдашагүй баялиг—эдэ бүгэдые хамтадхан нэгэдүүлһэн үзэсхэлэн һайхан нютаг. Халха, буряад, дархад, урянхай үндэһэ яһатанһаа бүридэһэн ажалша бэрхэ арад зон эбтэй эетэй, жаргалтай һайхан эндэ ажаһуудаг. Нютагайхидынь сэнхир тунгалаг уһатай жабхаланта һайхан Хүбсэгэл нуурайнгаа нэрээр аймагаа цэрлэн алдаршуулһан намтартай. Эндэ аяншалһан гадаадын эрдэмтэд, юрын аяншад болон айлшад Хүбсэгэл нютагай үзэсхэлэнтэ гоё һайхан байгаалиие таашаан магтажа, «Монголой Швейцари» гээд нэрлэдэг байһан. Теэд Монголой арадай хубисхалай урда тээ энэ нютагнай Хотгойдын табан хушуун, Урянхайн дүрбэн сомон, Дархадай гурбан отогто хубаарилагдан, нютагай хара, шара феодалнуудай эзэмдэлгэ, дарлалта доро байһан харанхы бүдүүлиг нютаг байгаа бэлэй.

Монголой арадай хубисхалай илан мандаһанай ашаар тус нютагай ажалшан арад түмэн бүрин эрхэ сүлөөгөө оложо, ажахы, эрдэм соёлоо мандуулан, азатай жаргалтай ажаһууна. Орон доторoo социализм байгуулхын түлөө шармайн оролдожо байна.

Хүбсэгэл аймаг Монгол ороной хойто хубида, уһа, бэлшээри, таряалангай талмай элбэгтэй, уулархаг газарта оршоно. 109 мянган дүрбэлжэн километр газартай. Хойто талааараа Буряадай болон Тувын АССР-тэй хилэ залгадаг. Шулуун нүүрһэ, фосфорит, түмэрэй хүдэр, мрамор, үнгын шэрэ гэхэ зэргын малтамалай баялигтай, 50 гаран аршаан булагтай, ван-сэмбэрүү, орхоодой гэхэ мэтэ эм домой үнэтэ ургамалнууд ургадаг. Хандагай, буга, халюу, булган, үнэгэн, шэлүүһэн, баабгай, янгир гэхэ зэргэ олон түрэлэй ан гүрөөлөөр элбэг юм. Үшөө тиихэдэ түүхэдэ ороһон Үлын халзан дабаан, үргэн алаг Шишгэд гол, Хорьдол сарьдаг, Даян дээрэхиин агуй—эдэ бүгэдэ Хүбсэгэл нютагай үзэсхэлэнтэ шэмэглэл болоно.

Тус аймаг олон үндэһэ яһатанһаа бүридэһэн 75 мянган хүн зонтой. Зургаан хошуу мал үсхэбэрилдэгөөрөө Монголой бусад аймагуудһаа онсо илгаатай юм. Эндэхи Ринчинлхүмбэ, Улаан-Уула, Баян-Зүрхэ сомонуудай ажалшад табан хошуу малһаа гадна, саа буга (оро) үсхэбэрилдэг байна.

Аймаг дотор засаг захиргаанай 25 байгуулгатай. Хүдөө ажахын нэгэдэл (колхоз) 21, һангай ажахы—2 бии. Эдэ хадаа мүнөө үеын оньһото техникээр зэбсэгжэһэн социалис ажахынууд болоно. Аймагаймнай экономикын гол һалбаринь мал ажал юм. Нэгэ миллион 600 мянган толгой адууһа малтай. 25 мянган гектар дээрэ ороохото таряа болон малай тэжээлэй ургамалнууд таригдана.

МНРП-гэй анхарал болон совет арадай халуун туһаламжаар тус аймаг дотор олон предприяти, эмхи зургаанууд байгуулагданхай. Үнинэй предприятинуудай нэгэн—1932 ондо Хатхал хотодо байгуулагдаһан ноохо угаадаг фабрика болоно. Мүнөө Хатхалай дамжуулгын бааза, Туртын уһан замай харилсаанай газар, нефтебаза, Эгэйн, Могойн голнуудтахи нүүрһэнэй уурхай, Цагаан-Нуурай загаһанай олзоборилгын ажахы, эдеэ хоолой зүйл үйлэдбэрилдэг предприятинууд ажаллажа байна.

Жэлдээ 5600 тонно гурил татаха тээрмын комбинат, мүн жэл соо малай 16 мянган тонно холимол тэжээл үйлэдбэрилхэ фабрика Совет гүрэнэй туһаламжатайгаар Мүрэн хотодо баригдажа, ашаглалгада ороһон юм. Хүбсэгэл нуур дээгүүр ашаанай онгосо ябадаг. Энэ онгосо нэгэ доро 1200 тонно ашаа тээхэ хүсэтэй. Аймагай олонхи нютагуудта агаарай онгосонууд ябажа, аяншалагшадые болон ашаа зөөдэг болонхой.

Мүнөө аймаг доторнай эмнэлгын комплекс—олон барилганууд бодхоогдожо дүүргэгдэхэ ойртожо байна. Энэ хадаа аха дүү совет арадай бэлэг, тэдэнэй хүсэ болон зөөреэр бүтээгдэнэ.

Арадай хубисхалай илалтын түлөө тэмсэһэн алдар суутай партизанууд аймаг соомнай олон бии. Тэдэнэй дундаһаа Л. Лубсанжамбаа, Д. Мандир гэгшэдые дурдажа болоно. Мүн МНР-эй геройнууд Даваадорж, Гэлэгбаатар, Ажалай геройнууд Ш. Нанзад, О. Гүндэсамбуу, МНР-эй Гүрэнэй шангай лауреат, ухаалан зохёогшо Д. Нүрэвдаш, МНР-эй Наукануудай академиин президент, академик Б. Ширэндэв—эдэнэр бүгэдэ Хүбсэгэл аймагта түрэһэн байна.

Хүбсэгэлэйхид оронойнгоо ажахы, соёл культурые хүгжөөхэ дүрбэдэхи табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ. Мүнөө шэнэ табан жэлэй зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа зорюулан ажаллажа байна. МНРП-гэй XVI съездые, арадай хубисхалай 50 жэлэй, аймагайнгаа 40 жэлэй ойн баярые ажалай амжалтаар угтаха гэһэн бүгэдэ арадай социалис мүрысөөн улам хүсэтэйгөөр дэлгэрэнхэй.

Ж. ГУН-ААСУРЭН,
Хүбсэгэл аймагай Ехэ-Уула сомоной 8 жэлэй һургуулиин багша.

Буряадай АССР-эй механизаторнууд болон бусад мэргэжэлтэд монгол аха дүүнэртээ ходо туһалдаг юм.

Мүн өөһэдынгөө баян дүй дүршэлые анда нүхэдтөө хубаалдадаг байна. Байгша оной хабарай та[...] дээрэ Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхозой тракторист Святослав Васильевич Гаврилов Ал[тан]булагай һангай ажахыда ерэжэ туһалба. Эрхим мэргэжэлтэй энэ тракторист үдэр бүриингөө ажалай [нор]ые 130—160 процент хүрэтэр бэелүүлэн, монгол нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совет тракторист С. В. Гаврилов Зэлтэрын һангай ажахын суута механизатор, [МН]Р-эй Ажалай Герой Н. Санжаатай хөөрэлдэжэ байна.

Ч. БАЗАРАЙ фото.

ЧЕМПИОН НЭРЭЕЭ НЭРЛҮҮЛЬЭЭР

ЗУРАГЛАЛ

Сагаан һарын шэнын нэгэнэй үдэр. Нэгэдэлэйхид хүхюутэй зугаатай, үбгэд, аха дүүнэртэеэ золгон, амар мэндээ андалдан хэлсэжэ байба. Дагвадоржшье сагаалганай һайндэрһөө таһараагүй, олоной дунда харагдана. Бараа моритой хүн яаралтайгаар дабхин ерэхэдэ, нэгэдэлэй даргын орлогшо Бадамочир байшалай. Тэрэ мэндэшэлэлдэн золголдоһонойнгоо һүүлээр, Дагвадоржодо хандан:

— Таа, түл абалгаар гүрэнэй чемпион болоһон байнат. Танда баяр хүргэнэб, — гэхэдэнь, тэрэнэй сэдьхэл хүдэлһэн, баярлаһан, гайхаһаншье шэнги болоо бэлэй.

Иигэжэ 1962 ондо түл абалгаар гүрэнэй чемпион болоһон Шаравын Дагвадорж мүнөөшье чемпионойнгоо амжалта алдаагүй, эрхим ажалаараа түрүү зэргэдэ ябаһаар.

* * *

Хангай нютагай хада ууланууд саһаар хушагдажа, сагаан даха нэмэриһэн баатар хонишондол һүртэйгөөр харагдаба. Наранай нилээд дээрэ гаража, үглөөнэй жабарай намдад гэхэ үедэ Дагвадорж хонидоо бэлшээридэ гаргаба. Хагда һайнтай бэлшээридэ гараһан хонидынь холо ябангүй тогтожо, туруугаараа саһа сабшан, шэмэтэ хагда амтархан эдинэ. Тэдэнэй эдижэ байһан хагда ажаглан харахада, гол түлэб тарбаган шиир, ургын набша, хяаг, бутуули гэхэ мэтэ байба.

Бэлшээрин эдеэлсэ һайнтай газар. Хэды тиимэшье һаань, хүйтэнэй сагта хужар һайса эдюулжэ, хэбтэрыень ходо хуурайлжа байгаагүйдэ таарахагүй гэжэ тэрэ бодобо. Мал харууһалха арга шадабарида һурахын тулада жэлэй дүрбэн сагта хэдыдэ, юу хэхэеэ малшан бүхэн мэдэхэ зэргэтэй.

Мяханай тарганиие хабар, өөхэнэй тарганиие намар абхуулдаг гэжэ хэлсэдэг. Хабар хонидые хээрэ гаргажа, хори-гушан хоногто ургы дээрэ тогтоожо, бүхэли үдэр соо адуулхада һайнаар тэбеэрдэг.

«Зунай һайхан сагта малаа таргалуулха хэрэгтэй. Тиимэһээ манайхин Бургалтай, Моностой гэжэ һэрюун, бэлшээри, уһа һайнтай газарта зуһадагбди. Иимэ һэрюун газарта боргооһо, батагана хомор байдаг. Хонидто хүшэ абхуулха гээл һаа, үглөөгүүр эртэ уула хадын хяраар, модотой газарта гаргажа адуулагдана. Үдын халуунда уһанай эрьедэ, шиигтэй газарта абаашажа, хэбтүүлжэ амаруулхада һайн гээшэ. Оройн һэрюундэ һайса бэлшээжэ амжаха хэрэгтэй» гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

Малшан хүн гээшэ зунай сагта бэлшээри һэлгэн нүүжэ ябахадаа, хаана, ямар бэлшээридэ хонид тогтожо эдеэлнэб, хаана бэлшэхэдээ тэндэхи ногоо дуратайгаар эдинэб гэжэ хонишон ходо ажаглан ябадаг. Гадна нёдондо ургаһан ногоониинь мүнөө дахин ургаа гү гэжэ мэдэхэ шухала. Тиигэжэ бидэнэр эсэгэ үбгэнэрһөө үе дамжан ерэһэн мал харууһалха онол аргые шадабари болгон ажалдаа нэбтэрүүлхэ ёһотойбди»—гэжэ хонишон хөөрэнэ.

* * *

Ниислэл хотын гудамжаар хүнүүд иишэ тиишээ һүндэлжэ эхилбэ. Эртэшэ Дагвадорж үглөөнэй һэрюундэ арюун агаарта газаагуур ябажа ерэһэнэйнгээ удаа, Баянгол гэжэ гостиницын шэл үүдэ хоёр тээшэнь һэхэжэ оролой. Тус байшангай 11-дэхи дабхарта гараад, сонхоор газаашаа харахадань, үбэлэй бүүдэгэр наран огторгойн хаягаар зүүн зүгһөө мандан, туяагаа тудаажа байба. Хээрэ, бэлшээри дээрэ үглөөнэй нарантай уулзадаг хонишон ниислэл хотын олон дабхар гостиница сооһоо үглөөнэй нарые хаража байтараа, 1954 ондо болоһон ушар тухай ойндоо гэнтэ оруулба.

Хүдөө ажахын арадай нэгэдэл байгуулжа, хамтын хүсөөр ажаллаха хүсэл тэрээндэ түрэжэ, нютагайнгаа зониие идхан, Дагвадорж айлнуудаар ябаба. Тиихэдэнь зарим сагай хүнүүд хэлэһэн үгыень урагша абангүй, гэдэргэ сохин мохоогоо һэн. Гэбэшье Дагвадоржын зориһон зориг унтарангүй, хүсэһэндөө хүрөө бэлэй. Хэдэн хүнүүдтэй хамтаржа, арадай нэгэдэлые анха түрүүн байгуулаа. Нэгэдэлдэ «Өрнөлт» гэжэ нэрэ үгэбэ. Сэлэнгэ аймагай Баруун-Бүрэн сомоной «Өрнөлт» нэгэдэл он жэлэй ошохо тума урган хүгжэжэ, мүнөө социалис хүдөө ажахын томохон үйлэдбэри болонхой. Оло мянган түхэриг олзотой, хэдэн арбаад мянган малтай. Дагвадоржын ниислэл хото ошоһон ябадал хадаа арадай нэгэдэл байгуулгын хүдэлөөнэй илаһаар 10 жэл болоһон баяр ёһололой ойдо хабаадалсаһаниинь тэрэ болоно.

Өгөөмэрэй арын хабаржаанда бууһан дун сагаан эшэгы гэрэй газаа «ГАЗ-69» хүнгэн автомашина ошоод байшаба. Тэрэ үедэ үдэшэ болжо, хонидынь хотолжо байгаа. Тэрэниие угтажа гараһан хүн хадаа, түл абалгаар гүрэнэй чемпион Дагвадорж болохо юм. «Мүрысөөндэ хабаадалсаһан нэгэдэлэй малшад дүй дүршэлтэйтнай танилсахаяа ерэбэ. Арга шадабари тухайгаа хөөрэжэ үгыт» гээд, нэгэдэлэй даргын хэлэхэдэ, Дагвадорж түр бодолгото болон байтараа:

— Үнгэрэгшэ жэлдэ манайхин 617 хони түрүүлээд, 732 хурьга абаһан байнабди. 1222 килограмма оронд 1393 килограмм ноохон хайшалагдаа. Үрмэ, айрһа бэлэдхэхэ даалгабаряа 10—20 килограммаар үлүүбшэлээбди. Тиигэжэ нэгэдэлдээ 20 шахуу мянган түхэригэй олзо оруулһан байгдана. Мүнөө жэлдэ 663 хони хурьгалуулжа, 738 хурьга абагдаа,— гэжэ Дагвадорж ярина.

Х. НАЦАГДОРЖ,
Ч. ТҮМЭНДЭЛГЭР.

МИХАИЛ БАТОИН

ХУБШЫН ГУРАНАЙ ХАРАЙСА

ТУУЖАҺАА ХЭҺЭГ

(Түгэсхэл. Эхининь манай газетын июниин 22-ой номерто).

Намда хэды эшхэбтэр байбашье, үсэгэлдэр ойлгоогүй үтэнүүдээ асуужа эхилээ һэм.

— Штангенциркуль гэнэ гүш? Тэрэшни мэргэжэлтэ хүдэлмэришэн хүнэй ажалайнь зэмсэг гээшэ. Ин-стру-мент. Ойлгосотой гү? Хэды шэнээн тобшо тошылдожо байһанаа тэрээгээр хэмжэжэ, хюмһанай харын зуунһааш бага алдуугүйгөөр буугай сэмгэндэ тааруулдаг юм.

Оролдосотой шабитай болоһондоо урмашаһан багша мэтэ ахай хөөрөөндөө халажа, мэргэжэлтэ хүдэлмэришэнэй гарта ажалай зэмсэгэй ямаршье револьверһээ аймшагтай, дайсан харатанда хэзээдэшье дарагдашагүй һүр ехэтэ зэбсэг болодогыень ойлгуулхые оролдожо ябаа һэн.

— Танкһаашье аймшагтай гэжэ гү?

— Танкһаашье.

— Истребительһээшье?..

— Истребительһээшье...

— Мянган самолёдһоо?

— Дайсадай мянга, миллионшье самолёдһоо...

Этигэжэ ядамаар һэн. Тиихэдэ би өөрынгөө Гангатаһаа ондоо газарнуудаар ябажа юу үзэһэн ха һэмбиб, урдахи хойтохи хүхэрэгшэ хадануудаймнай саадахи нютагуудай үхибүүд сэдьхэлыемни татадаг, холын тэрэ хизаарнуудта гайхалтай эди шэдитэ юумэнүүдэй бии байһанда хэлбэришэгүйгөөр этигэдэг бэлэйб. Тэдэниие өөрынгөө нюдөөр үзэхэ хараха гэһэн бодол үхибүүн наһанайм бүхы найдал, сэдьхэлэйм тэжээл һэн.

Манай Гангата тосхоноорхин өөһэдынгөө нютаг юунһээшье үлүү дээрэ сэгнэдэгһээ юумэ һэн гү, юрэдөөл, ондоо тээшээ хүдэлхэеэ ошоһон хүнүүдтэ ой ухаанһаа дурагүйдэдэг, «хормойдоо һалхи оруулаад зайгуултаба», «тэрэнэй энэнэй үри бэе хүл мүрөө алдаха замда оробо» гэхэ зэргээр хэлсэдэг зантай агша бэлэй. Хэшэг баян тала дайдынгаа үлзы һайханда хэр угһаа ехэ ядарал зоболон үзөөгүйһөө «хүнэй дайда хүйтөөр» үзэгдэдэг байһан бэзэ. Тиигээдшье уг гарбалайнь анханай хүдөө талын сэдьхэл шуһа мяхандань бэлээр гарахагүйгөөр шэнгэшэһэншье байжа магад.

Гүлмэр залуухан хүбүүдые сомоной Совэдтэ дуудажа, ФЗО гэжэ ойлгосогүй жэгтэй нэрэтэй һургуулида ошохыень дурадхадаг, бааладаг болоходо, Гангата нютагай хүнүүд энээнһээ ехэл хэмшээрхэдэг, шадаха зэргээрээ һаатуулха шалтаг бэдэрдэг һэн. «Фэзүүдэ юунэй һайн юумэ байба гээшэб, тиимэ һүрхэйл юумэн бэшэ хадань һангай хубсаһа, эдеэн байһан байгаа ёһотой гэлсэхэ. «Дайда бүхэнһөө сугларһан зайгуулнууд соо муу юумэндэ һураха» гэжэ үхибүүдээ ог таһа хорихо, яажашье һаань тэрээндэ эльгээнгүй гэртээ үлөөхые оролдожо, энээгүүр тэрээгүүр ябуулга хэхэ. Дайнда ошоһон эсэгэ аханарайнь һүүлээр өөдэнь арай болгожо байһан хүбүүдыень гэр бүлэһөөнь баһал таһалха гэжэ байхадань тэдээнэй ингэхэньшье буруу бэшэ юумэ гү даа. Теэд саанаһаа «һомологдохоор» хараалагдаһан тоото хүбүүдые нютагай засаг баригшад ябууляжал һаладаг гээшэ һэн. Али болохо худал шалтагаанаар энээнһээ зайсажа шадаһан зарим хүбүүд айхабтар шуран бэрхэнүүд байһандаа энэ «хашалтаһаа» мултарһан янза үзүүлхые оролдожо өөрынгөө хара зоргоор ошохые ябадагшье гээшэ һэн ха. Энэ һургуулида таталга ахадамни оройдоошье хамаагүй байха юумыень тэрэ тэгүүлжэ, түрэл гаралнараа нилээд гэгүүлһэн, зондо хэлсүүлһэн бэлэй. Нютагай засагаархид ахымни тэрэ һургуулида ошохо үгэ дуулажархиһоор «хүн хэлэбэ гү, хүхы донгодобо гү», — гэжэ хэдыхэн хоног соо түхеэрүүлээд ябуулаа һэн.

Сарнай баһал зогсошобо. Ахай сэмбэ шинелиингээ уужам хармаан һуулижа, ешмээнэй һагшагдаагүй талха уһанда зууража бариһан хайруулай хухархай гаргаба.

— Гэдэһэншни үлдөө гү?

Шара хүрин дүрэнхэй олон толбонуудаар шэмэглэгдэһэн хайруулһаа арсаха арга тиихэдэ манда бии һаал?

Ахай намда хайруулһаа дүмүүхэнээр хухалжа һарбайгаад, альган дээрэхи үйрхэйнүүдыень ама руугаа һурамхяар шэдэжэрхиһэнэй һүүлдэ:

— Түлеэгээ ашахынгаа урда үлөөшөөрнь эдеэлхэбди, — гэжэ саашанхиинь хармаангалба.

Удабашьегүй ойдо хүрэбэбди. Ой маанадые һүрөөтэй хүнхинөөгөөр угтажа, хабарай хара һалхинай хорон аминһаа далдалан абаба.

Балшар наһанһаамни ой тайга дууһадаггүй үльгэр туужа мэтээр һанаан сэдьхэлдэмни оронхой. Хүнэй бүхы мэдарэлые һэргээн, өөр тээшээ татажа шадаха шэдитэ юумэнүүд хүбшэ тайгада олон даа. Үнгэ шарайгаа ходол хубилгажа байдаг, хаража ханашагүй байгаали, элдэб эсын абяан, сууряануудаар зэдэлжэ, һайхан хангал үнэрөөр угтан абажа, эгээл ямбатай айлшанай ерэһэндэл хамаг хүндэеэ урдашни дэлгэхэ. Шэмэг һайхан ордондонь орохол бүхэндэшни шэнэ танилаа угтаһаншуу гүн сээжынгээ дундаршагүй баялигаа хубаалдажа, дууһадаггүй домог түүхэеэ түүрээхэ.

Тэрэ жэлдэ үзэгдөөгүй ехэ саһатай байжа, хүбшын ан гүрөөл гол нугануудта бууһан бэлэй. Теэд буу барижа, ой зайха бүһэтэйшүүл Гангатадамнай үгы тооной байгаа. Үлэн хооһон сагта ойһоо мяхатай болохо гээшэ бурханай үршөөһэнтэй адли, тиимэ аза талаанай тудалдабал, юумэ алахые нүгэлшөөдэг хүгшэдшье «дэлхэй дэлбэгэр, газар галбагар» гэжэ орон дайдынгаа наашалһанда зальбаржа һуудаг гээшэ һэн.

Ахай бидэ хоёрой ойдо орожо холошье ошоогүй ябатар хэн нэгэнэй манда уяжа үгэһэндэл гүрөөһэн дайралдаба. Тэрэ мүртөө хүбшын хүйхэр томо гуран. Харгын хажуудахи гүнзэгы жалгын эгсэ эрье дээрэ, бүлэг сагдууһан соо загал улаан гуран урдаһаамнай сэхэ хараад, зогсожо байлай. Иимэ уулзалга хүлеэгээгүй бидэ тээмэйхэдэжэ, шангаар амилхаяашье айшанхай, яахаяашье ойлгожо ядашоод, һуужал һуубабди.

Тэрээхэн саг зуура хэды олон бэелшэгүй бодолнууд толгой соомни үймөө гээшэ һэм! Теэд тэрэ бүхэндэ «һүхэгүй түлеэн, хутагагүй мяхан» гэжэ одоо хаана байдаг бэлэй даа, гар мухар зон һула хараад һуугаа һэн бэзэбди.

Ахайн миин хаража һууха арганьһалабал ха, хургануудаа амандаа хэжэ ерэһэн бэеэрээ жиигаса эшхэржэрхибэ. Гуран гүнзэгы жалга дээгүүр хии мэтэ хиидэжэ, харбаһан һомондли шэдхэ тэрэнги соогуур хадые үгсэн харайһаар, далда орон талииба.

Энэ юртэмсын һайн һайханиие шэлэжэ, үнэтэ зүйлнүүдые нарин сэдьхэлээр танигшад эндэ намайе хүлисүүжэн. Зээрэг хурдан энэ һүрэлгэ уяхан утаһанай хүгжэм шэнгил, хэзээдэ мүнхэ ажамидаралай хүсэтэ сохисын дуһал мэтэл, нюдэ сабшаха саг соохоно бүрэлзөөд үнгэршэдэг юрэ бусын үзэгдэлэй нэгэн лэ.

Сахилгаанай зура сохиһон гүйдэлые байрадань заахашье тогтоохо тиимэ шэдиин хожомоо олдохо юм һаа, энэ үзэгдэлые дууряажа буулгаха хэнэй хүбүүн хэн гэдэгэй үндэр захата бүтээл бэ?

ЗУНАЙ СЭЛГЭЭН АГААРТА

ТҮМЭР ХАРГЫН хүдэлмэрилэгшэдэй 600 үхибүүд зунайнгаа амаралта үнгэргэхэеэ һаяхан «Дружба» гэжэ пионерлагерьта эльгээгдээ. Тэрэ лагерь Ильинкэ гэжэ һууринһаа холо бэшэ оршодог...

Түрүүн поездоор, һүүлдэнь автобусоор хүрэхэ газартаа хүрэһэн үхибүүдэй хонгёо хурса абяан ойро тойрониие зэдэлүүлнэ. Үхибүүд байгаалиин һайханиие гоёшоно.

Тойроод холимог ой, зүлгэ ногоон хибэс мэтээр газарай нюрууе шэмэглэнэ. Аб адлихан гэрнүүд модон соогуур тобойлдоно. Тэдэнэй үүдэн дээгүүр байрлаха отрядуудайнь номер бэшээтэй. Гэрнүүдэй хажуугаар хадын горхон харьялан урдана.

Ахалагша пионервожата Ия Казанцева бүхы үхибүүдые хэн ямар отрядта орохоб гэжэ хубаагаадхёо.

Үхибүүд өөһэд өөһэдынгөө байрлаха гэрнүүдтэ ошожо хараба. Гэрнүүд соо ороходо сэбэрхэн, һаруул. Шэб шэнэ оронгууд жэрылдэнэ.

Үглөөдэрынь наран һайханаар мандажа, горнын хонгёо абяан шэнхинэжэ, ой тайгые сууряатуулба. Улаан галстугаа үбсүүн дээрээ улалзуулан, үхибүүд гэрһээ гүйлдэжэ гараһаар, бүлэг бүлэгөөр жагсаадхиба. Үглөөнэй зарядка эхилбэ ха юм.

Удаань ахалагша пионервожата Ия Казанцева лагериин начальник Валентина Яковлевна Жиделева хоёр үхибүүдэй амаралтын түрүүшын ээлжээнэй нээгдэһэн тухай соносхожо, тэдэниие халуунаар амаршалаад, һайнаар амархыень хүсэбэ.

«Дружба» гэжэ лагерьта үхибүүдэй амаралтые эмхидхэн ябуулхаар 90-ээд хүн хүдэлхэ юм. Жэшээлбэл, 12 хүмүүжүүлэгшэ, 16 пионервожата, 2 хүгжэмшэ, 3 физрук үхибүүдтэй хүдэлхэ, амаралтыень һайнаар үнгэргэхэ гэжэ оролдохо зорилготой. Гадна эдеэ шанагшадаар юһэн хүн хүдэлхэеэ ерээ.

Ахамад классуудай һурагшад багашуулаа шефтээ абаад, өөһэдынгөө мэдэхэ болоһон юумые заажа үгэхэ. Жэшээнь, спортсменүүд багашуулай һорилго хэхэ, тэдэнэй дунда гүйлгэ, харайлгаар мүрысөө үнгэргэжэ болохо.

Тиихэдэ уран гартанай кружок хүдэлхөөр хараалагдана. Эдир скульпторнууд пластилинээр элдэб амитадай дүрсэнүүдые, онтохон үльгэрэй геройнуудые хэжэ һураха.

Үдэртөө дүрбэ дахин хүүгэд эдеэлнэ. Эдеэниинь шанар һайнтайгаар бэлдэгдэнэ...

К. ГАБАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүүгэдэй врач И. И. Григорьева эдиршүүлэй бэеын элүүрые үдэр бүри шалгадаг. Амархаяа ерэһэн хүүгэдэй түрүүшын жагсаал.

Авторай фото.

ЭЭЛЖЭЭТЭ НОМЕР

«Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ 10-дахи номер буряад хэлэн дээрэ барлагдажа, хэблэлһээ гараба.

«Арадай бата нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө» гэһэн түрүү бэшэг энэ номерто толилогдоо. Совет хүнүүд Эхэ оронойнгоо эгээл эрхим хүбүүд, басагадай түлөө — коммунистнуудай, партийнабэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй бата нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө дуугаа үгэһэн тухайнь, шэнэ табан жэлдэ совет арадай бэелүүлхэ асари ехэ программа тухай түрүү бэшэг дотор хэлэгдэнэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунгагдаһан С. В. Клобукова, Б. С. Семенов, Е. Г. Трубицын, К. М. Продайвода, Г-Ц. Г. Цыремпилова гэгшэдэй ажабайдал, ажал ябуулга тухай тобшохоноор бэшэнэ.

Удаадахи хуудаһануудтань КПСС-эй обкомой инструктор нүхэр Г. С. Скворцовой бэшэһэн Захааминай аймагай партийна организациин ябуулдаг политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай материал толилогдобо. КПСС-эй Хурамхаанай райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр С. Цыбиков пропагандистнуудай бүлэгэй хүдэлмэри тухай бэшэнэ.

«Индохитадай арадуудай үнэнтэ хэрэг илан мандахал!» гэһэн политическэ мэдээсэл хэхэ, хөөрэлдөө үнгэргэхэ материалнууд номерой һүүлшын хуудаһануудта толилогдобо.

П. ПОПОВИЧ.

Франци болон СССР-эй, эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай аша туһада

Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр Морис Шуманай хөөрөөн

Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр Морис Шуманай хөөрэлдөөн Центральна телевиденеэр ба бүхэсоюзна радиогоор июниин 21-нэй үдэшэ дамжуулагдаа.

Аюулгүй байдалай асуудалаар ниитэ Европын зүблөө зарлалгада Франци һайшаалтайгаар хандана, энэ үүсхэлые үндэрөөр сэгнэнэ. Зүблөөн хадаа бүлэглэлнүүдэй политикые усадхаха, дэлхэйн можо боложо хубааралгые усадхаха зам боложо үгэхэ ёһотой гээд М. Шуман мэдүүлһэн байна.

Аюулгүй байдалай асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөө зарлахые гансахан лэ хүсэхэ гээшэ дутамаг, тэрэнэй лаб боложо шадахын тулада бүхы юумэ хэхэ шухала. Зүблөө зарлалгада туһалхын тулада хамагай түрүүндэ мүнөөнэй оршон байдалые хубилгаха шухала гээд М. Шуман онсолон тэмдэглээ.

Франци хадаа иимэ оршон байдал тогтоохо оролдолго гаргахадаа, зүблөө зарлаха зам дээрэхи һаад хаалтануудые зайсуулхые хүсэн эрмэлзэдэг. Москвада һаяхан болоһон хэлсээндэ би хабаадалсаха хубитай байгааб, эдэ хэлсээнүүд үгэеэ ойлголсожо, бэрхэшээлнүүдые зайсуулгада шухала үүргэ дүүргээ.

Нүгөө талаһаа, Франци хадаа зүблөөндэ хоёр талын, олон талын бэлдэлгэ хэхэ шухала гэжэ тоолоно гээд М. Шуман үргэлжэлүүлэн хэлээ. Зүблөөндэ бэлдэхэ зорилгоор Финляндиин ниислэлдэ байдаг гадаадын хэрэгүүдэй министртэй Хельсинкидэ байдаг түлөөлэлгын зургаан бүхэниие толгойлогшонорой хөөрэлдөөнүүдые хэжэ шадаха байһан тухай эндэ хэлэгдэнэ. Хельсинки нэгэшье бүлэглэлдэ ородоггүй, ФРГ-гэйшье, ГДР-эйшье нэгэн доро түлөөлэгдэһэн ороной ниислэл болоно гээд М. Шуман тэмдэглээ.

Табан жэлэй урда тээ 1966 ондо СССР-тэ генерал де Голлиин айншалһан сагһаа хойшо франко-совет харилсаа холбоон ехээр хүгжөө гээд совет-француз харилсаануудта тогтожо хэлэхэдээ, Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр мэдүүлээ. Уласхоорондын политическэ асуудалнуудаар гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хододоо зүбшэлнүүдые хэжэ байха тухай үгэеэ ойлголсоһон протоколдо Москвада 1970 ондо Франциин Республикын президент Жорж Помпидугай гар табиһанай удха шанарые М. Шуман онсолон тэмдэглээ. «Түрүүшын зүбшэлнүүд хэгдээ, тэдэнэй угаа үрэ ехэтэй байһаниинь бүхы дэлхэй дээрэ тэмдэглэгдэнэ» гээд тэрэ хэлэһэн байна.

СССР-тэ Франциин президентын айншалһанай һүүлээр, мүн гадаадын хэрэгүүдэй министрэй айншалһанай һүүлээр, совет талын Францида харюугай айншалга хэхээ байһан үедэ манай хоёр ороной шухала аша туһада, эб найрамдалай аша туһада тааруу зорилго тэсэшэ һайн зам бидэнэр табяабди гэжэ би онсолон тэмдэглэнэб.

(ТАСС).

НЭГЭДЭЛ БА НЯГТА ЖАГСААЛ

БЕРЛИН. (ТАСС). «Ленинэй һургаалаар», «Бүтэмжэтэй, революционно дэбжэлтын оршон байдалда», «СЕПГ-гэй хараа шугам: дэбжэлтэ, арадай байдал һайжаруулга» гэһэн гаршагуудтайгаар ГДР-эй центральна газетэнүүд СЕПГ-гэй VIII съезд тухай материалнуудые толилно. Съезд социализм байгуулха замаар республикын ажалшадые найдамтайгаар хүтэлжэ ябаһан партиин зэргын нэгэдэлые, нягта жагсаалые эли тодоор харуулаа гээд эдэ материалнууд соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

ГДР-тэ хүгжэлтэтэ социалис общество байгуулха бодото хараа зам съездын баталан абаһан документнүүд соо хараалагданхай гээд «Нойес Дойчланд» бэшэнэ.

Съездын шиидхэбэринүүдээр ГДР-эй хүн зоной ехээр һонирхожо байһые газетэнүүд тэмдэглэнэ. Съездын материалнууд болон шиидхэбэринүүдые промышленна предприятинуудта, эмхи зургаануудта, хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативуудта шудалжа эхилээ. Эдэ шиидхэбэринүүдые бүхы ажалшадай нэгэн һаналтайгаар дэмжэһэн тухай «Нойес Дойчланд», бусад газетэнүүд заана.

Румыниин партийно-правительственнэ делегаци МНР ерэбэ

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Монголой Арадай-революционно партиин Центральна Комитедэй, Монголой Арадай Республикын правительствын уряалаар Румыниин Коммунис партиин Генеральна секретарь, Румыниин Социалис Республикын Гүрэнэй соведэй түрүүлэгшэ Н. Чаушеску түрүүтэй Румыниин Социалис Республикын партийно-правительственнэ делегаци Улаан-Баатарта албанай хэрэгээр айншалжа ерээ.

Бүхэ-Африкын хуралдаан нээгдэбэ

АДДИС-АБЕБЭ. (ТАСС). Африкан нэгэдэлэй организациин гүрэн түрые ба правительствануудые толгойлогшонорой ээлжээтэ ассамблей эндэ «Африкын» байшан соо июниин 21-дэ нээгдээ. Африкын оронуудай президентнүүд болон вице-президентнүүд, правительствануудай хүтэлбэрилэгшэд ассамблейн хүдэлмэрдэ хабаадалсаха байна. Хэдэ хэдэн гүрэнүүдэй делегацинуудые тэдэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд толгойлжо ерээ.

Мүнөөнэй Африкын политическэ болон экономическа шухалын шухала асуудалнуудые, түбиеэ колониализм болон расизмһаа эсэслэн сүлөөлхэ зорилгоор Африкын арадуудай хүсэнүүдые саашадань эмхидхэн элсүүлхэ зорилгонуудые бүхэ Африкын хуралдаанда хабаадагшад зүбшэн хэлсэхэ байна.

ХИЛЫН Саанаһаа

РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

ЭБ НАЙРАМДАЛ БЭХИЖҮҮЛХЫН ТУЛА

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). «Финляндиин эб найрамдалай тала баригшадай» организациин конференци Турку городто болоод дүүрэбэ. Ороной 88 ниитын организациһаа 144 делегат конференцидэ хабаадаа.

Аюулгүйн ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөө зарлалгада бэлдэхэ асуудалнуудые конференцидэ хабаадагшад зүбшэн хэлсээ. Иимэ зүблөө түргэнөөр зарлаха шухала гэжэ тэдэнэр нэгэн һаналтайгаар һанамжаяа хэлээ. Европын гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй столдо һуужа уулзалга энхэ тайбанаар зэргэ оршон байлгые хангаха томо алхам боложо үгэхэ һэн гээд конференциин баталан абаһан резолюци соо хэлэгдэнэ. Ямаршье эрилтэнүүд табигдажа, ниитэ Европын зүблөө зарлалгада һаад ушаруулха ёһогүй.

Финляндиин эб найрамдалай тала баригшадай организациин түрүүлэгшээр уран зохёолшо Паабо Ринталые, генеральна секретаряар — парламентын депутат, Финляндиин мэдээжэ ниитын ажал ябуулагша Мирьям Вире-Туоминениие конференци лахяад һунгаһан байна.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй, Эб найрамдал хамгаалха совет комитедэй, Урда Вьетнамай Республикын түлөөлэгшэд конференциин хүдэлмэридэ хабаадаһан байна.

Индиин правительствын гүйлтаар

ДЕЛИ. (ТАСС). Индиин газар дээрэ мүнөө байһан, Зүүн Пакистанай нютагаа урилагшадай асуудал шиидхэлгэдэ туһаламжа үзүүлхын тулада Советскэ Союз «АН-12» гэжэ транспортна самолёдуудые Индиин правительствын гүйлтаар эльгээгээ. Нютагаа урилагшадые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, эм домоор болон хубсаһаар хангаха асуудал хүнгэдхэхын тулада Индиин правительство Баруун Бенгали штадһаа эдэ нютагаа урилһан хүнүүдые ороной бусад районуудта абаашаха гэжэ шиидэһэн байна.

Советскэ Союзһаа Индидэ ерэһэн «АН-12» гэжэ хоёр совет самолёт Калькуттаһаа Райпур (Мадхья Прадеш штат) город руу түрүүшын рейснүүдые хээ. Сагай уларилай муу байбашье, совет самолёдуудай экипажнууд табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэнэ. Совет лётчигуудай шэн зоригто ажал Индиин засагаархидай ба үргэн олониитын үндэр сэгнэлтэдэ хүртэхэ гээд нютагай хэблэл онсолон тэмдэглэнэ.

Сенатор Саймингтоной мэдүүлгэ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Пентагоной документнүүдые толилһон ушар США-гай национальна аюулгүй байдалые һуларуулна гэһэн хэбэртэйгээр республиканска захиргаанай түлөөлэгшэдэй баталһые американ нүлөө ехэтэй сенатор Стюарт Саймингтон американ телевиденеэр июниин 20-до үгэ хэлэхэдээ, буруушааа. Вьетнамдахи дайнда американ хамаадалгын түрүүшын үедэ хамаатай материалнууд американ газетэнүүдтэ толилогдоо. Эдэ материалнууд американ гадаадын политикын уршагтай талые нюухыень манай правительствын гүйсэдхэхы органуудай нюудаг байһан тухай гэршэлнэ гээд тэрэ тэмдэглээ. Тэрэнэй хэлэһэнэй ёһоор Вьетнамда юунэй боложо байһые американ арадшье, конгрессшье мэдэнэгүй.

Энэ ушар мүнөө үедэ Лаосто дабтагдажа байна гээд сенатор мэдүүлээ. Энэ орондо боложо байһан юумэн далдалан нюугдана, тиигэжэ бодото байдал оронһоо нюуха һанаашалга гаргагдана. Тусхайлбал, Лаосто «экономическа туһаламжа» үзүүлхын тулада захиргаанай мэдээнүүдэй ёһоор США жэлдээ 52 миллион доллар гаргашална. Сенадта бии байһан мэдээнэй ёһоор тус ороной газарые бомбодолгодо, сүлөөрэлгын хүсэнүүдтэй тэмсэлгэдэ туһаламжа болгон үгтэдэг США-гай гаргаша Лаосто жэлдээ миллиард үлүүтэй түхэриг болодог байна гээд Саймингтон тэмдэглээ. «Камбоджо ба Лаосто маанадһаа далдаар боложо байһан юумые бидэнэр һайса мэдэнэгүйбди» гээд тэрэ онсолон тэмдэглээ. Сенаторай хэлэһэнэй ёһоор, Вьетнамдахи дайн байлдаан США-гай гадаадын политикын «хэсүүтэй алдуу эндүүнь» болоно, тиимэһээ тус дайнда американ хамааралсалгые үргэнөөр зүбшэн хэлсэхэ шухала болоно.

Этигэлынь һуларна

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Пентагоной документнүүдые толилолго американ политикын убайгүй ба билдагуу байһыень элишэлэн харуулаа. Энээнһээ уламжалан, үүдэһэн политическэ шуугяан улам шангадажа байһаар. Индохитадта США-гай ээрхэг түримхэй ябуулгые үргэлжэлүүлгэһээ уламжалан Вашингтоной тусхай тушаалтадай ябуулгануудта этигэхэгүй ябадал бүри ехээр гарана. Энэ уршагта хараа бодолыень юрын американецууд, ниитын организацинууд, хэблэлэй органууд, олон конгрессменүүд шангаар шүүмжэлнэ.

«Вьетнамдахи дайнай тон бэрхэтэй хэсүү үедөө ороод байһан сагта манай ажабайдалда хамаатай гол политическэ шиидхэбэринүүдые абахадаа, засагаархид конгрессто, американ арадта оройдоошье дуулгадаггүй байгаа» гэжэ манай толилжо шадаһан Пентагоной нюуса элидхэлэй зарим хубинь харуулжа үгэнэ гээд «Нью-Йорк таймс» газетэ бэшэнэ.

Израильда забастовко болоһоор

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Американ агентствэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, электрическэ корпорациин хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай забастовко Израильда мүнөө үедэшье үргэлжэлһөөр. Промышленна олон центр электрын элшэ хүсөөр хангагдахаяа болинхой. Забастовкын саашадаа үргэлжэлөө һаань, ороной гол промышленна предприятинуудай хүдэлмэри һаатаха байна.

Израилиин гол портнууд болгошо Ашдод ба Эйладай таможниин хүдэлмэрилэгшэд июниин 20-до забастовко эхилээ. Тэрээнһээ уламжалан, эдэ портнуудай хүдэлмэри һаатанхай. Забастовко хэгшэдтэй тэмсэхын тулада полициин ехэ отрядууд хэрэглэгдээ.

Израилиин правительствын политикаһаа уламжалан, олониитэ ажалшадай ехээр дураа гутажа байһаниинь забастовочно хүдэлөөнэй олошоржо байһанһаа харагдана.

Американ сэрэгэйхидэй гэмтэ ябуулгануудые элишэлгэ

ОСЛО. ТАСС-ай тусхай корр. П. Коновалов иигэжэ дамжуулба: Индохитадта США-гай хэжэ байһан сэрэгэй гэмтэ ябуулгануудые шэнжэлхэ талаар уласхоорондын комиссиин хоёрдохи сесси Ослодо июниин 20-до нээгдээ. Олон тоото документнүүд, гэршэнэрэй хараһан, үзэһэн тухайгаа хэлэһэн үгэнүүд сессидэ дамжуулан үгтэнхэй. Сессиин хүдэлмэридэ мэдээжэ юристнүүд, олониитын ба политическэ ажал ябуулагшад, эрдэмтэд, ДРВ-гэй, Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительствын, Лаосой делегацинууд, тэрэшэлэн Вьетнамдахи дайн байлдаанда урда тээнь хабаадаһан американ гражданинууд хабаадалсана.

Совет юристнүүдэй ассоциациин түрүүлэгшэ, Вьетнамые дэмжэхэ совет комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Л. Н. Смирнов совет делегациие толгойлно.

США хадаа Индохитадай арадуудта эсэргүү ээрхэг түримхэй дайн байлдаа хэнэ, тус райондо сэрэгэй олон тоодо гэмтэ ябуулгануудые гаргана гэһэн тобшолол нёдондо жэлэй хабар байгуулагдаһан уласхоорондын комисси Стокгольмдо 1970 оной октябрьда болоһон нэгэдэхи сесси дээрээ хэһэн байха юм. Комиссиин суглуулһан баримтануудта, мүрдэлгэнүүдэй дүнгүүдтэ бүхы дэлхэй дээрэ анхарал хандуулагдана.

Энэ үнэн зүб бэшэ, гэмтэ дайн байлдаан тухай бүхы материалнуудые дэлхэйн олониитэдэ дуулгаха гээшэ комиссиин гол зорилго болоно гээд комиссиин хүдэлмэри тухай тоосоо хэхэдээ, тэрэнэй генеральна секретарь Х. Е. Франк июниин 20-до мэдүүлээ.

Вьетнамай, Камбоджын, Лаосой арадуудта эсэргүү гэмтэ ябадалай түлөө США-гай, тэрэнэй союзнигуудай харюусалгатай байһан тухай, тэрэшэлэн эдэ гэмтэ ябуулгануудые болюулха тухай асуудалые уласхоорондын комисси хаража үзэнэ.

Индохитадта эб найрамдал тогтоохын түлөө тус районой арадуудай үнэн зүб тэмсэлые дэмжэхын тулада дэлхэйн олониитые элсүүлгэдэ комиссиин хүдэлмэриин шухала байһые сессидэ хабаадагшад онсолон тэмдэглээ.

Индохитадай фронтнууд дээрэ

ХАНОЙ. (ТАСС). Освобождение гэжэ хэблэлэй агентствын мэдээнэй ёһоор, июниин түрүүшын арбан үдэрэй турша соо Чавинь провинцида ябуулга хэһэн Урда Вьетнамай патриодууд американо-сайгон сэрэгүүдэй 54 бүхэлэгдэһэн пунктые усадхаа.

Каосан Патет-Лао агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ һарын түрүүшын 15 үдэрэй турша соо Лаосой арадай-сүлөөрэлгын армиин сэрэгшэд дайсанай 1 мянга шахуу солдат ба офицерые хүлһөөнь буулгаа, 400 буу буляажа абаа, 8 вертолёт буудажа унагаагаа.

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Хүдөөдэ — саг үргэлжын кадрнууд» гэһэн түрүү бэшэг. «Республикын ажалай алхам» гэһэн гаршаг доро информацинууд. Манай интервью.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Республикын ажалшадай шэнэ зорилгонууд» гэһэн Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Пивоваровай статья.

Гурбадахи хуудаһанда: СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ. Хилын саанаһаа абтаһан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Спортын һонин». гэһэн мэдээсэлнүүд.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэйшэг байха, зарим нютагуудта бороо орохо. Баруун урда зүгһөө шангашагаар һалхилха. Байгал шадарай, Захааминай, Баунтын аймагуудта 23—28, бусад нютагуудта 30—35, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 15—17 үдэрынь 32—34 градус дулаан байха.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА. 10.00 — «Боннвурай зүрхэн» гэһэн уран һайханай телефильм. 11.00 — Хүгжэмтэ дамжуулга. 12.15 — «Александр Невский» гэжэ уран һайханай фильм. 16.00 — Шэнэ һонин. 16.05 — Үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 16.15 — һургуулиинхидта зорюулагдаһан дамжуулга. 16.45 — Шэнэ дуунууд дамжуулагдаха. 17.15 — «Хилээмэнэй амтан» гэжэ телеспектакль. 19.40 — «Щит и меч» гэһэн уран һайханай фильм.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА. 19.00 — совет сэрэгшэдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 19.30 — Шэнэ һонин. 19.40 — Осиповой нэрэмжэтэ ород арадай инструментнүүдэй гүрэнэй оркестрэй концерт. 20.30 — Хүндэ атлетикээр Европын түрүү пуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Болгариһаа дамжуулагдаха. 21.00 — Шэнэ һонин. 21.20 — Уран зохёолшодой бүхэсоюзна табадахи съездэдэ зорюулагдаһан дамжуулга. 21.35 — «Уран зурааша ба саг» гэһэн дамжуулга. 22.10 — Уран һайханай фильм.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.